

Vlaams
Parlement

stuk **2223** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 18 oktober 2013 (2013-2014)

Beleidsbrief

Sociale Economie

Beleidsprioriteiten 2013-2014

ingediend door mevrouw Freya Van den Bossche,
Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
MANAGEMENTSAMENVATTING: Op weg naar een socialere economie in Vlaanderen	5
I. OMGEVINGSANALYSE	6
2. DE WERKZAAMHEID VAN KANSENGROEPEN	6
3. WERKZOEKENDEN UIT KANSENGROEPEN	6
4. OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S VOOR SOCIALE ECONOMIE	9
5. UITSTROOM NAAR WERK	10
II. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	12
1. SD 1: Meer werk op maat van mensen	12
2. SD 2: Minder maatschappelijk noden door meer maatschappelijke diensten te koppelen aan de inschakeling van kansengroepen	16
2.1. LOKALE DIENSTENECONOMIE	16
2.2. ARBEIDSZORG	19
3. SD 3: Nieuwe duurzame jobs creëren door doorstroom te realiseren	20
4. SD 4: De weg naar een socialere economie faciliteren	22
4.1. Uitbouw van een gericht en complementair ondersteuningsaanbod	22
4.2. Een nieuw elan voor het imago van de sociale economie	24
4.3. Ruimte maken voor nieuwe ideeën in de sociale economie	25
4.4. Inzetten op expertiseontwikkeling en -overdracht	26
5. SD 5: Kwaliteit voorop stellen	27
6. SD 6: Maximale maatschappelijke meerwaarde realiseren	28
6.1. Sociaal innoveren door sociaal inspireren	28
6.2. Pionieren in maatschappelijk verantwoord ondernemerschap	32
6.3. Van voorbeeld- naar voorloperfunctie: zelf pionieren	34
6.4. Noord-Zuid	35
7. ARMOEDE	36
8. INSPECTIE	37
Lijst met afkortingen	38
Bijlage 1: Aanbevelingen Rekenhof	39
Bijlage 2: Regelgevingsagenda	44

INLEIDING

Wie werkt, heeft een inkomen en krijgt de kans om zelf zijn toekomst vorm te geven. Werk opent ook iemands wereld en zorgt voor sociale contacten. Wie werkt, krijgt respect en zelfvertrouwen.

Iedereen zou dan ook evenveel kans moeten hebben op een duurzame job. Los van scholing, achtergrond, fysieke of psychische mogelijkheden. Ondanks de inspanningen van de voorbije jaren, is voor sommige mensen de afstand naar de arbeidsmarkt nog te groot. Ook al zijn ze 100 procent gemotiveerd.

(citaat beleidsnota sociale economie 2009-2014)

Ik heb deze legislatuur kunnen vaststellen dat sociale economiebedrijven vaak zeer innovatieve bedrijven zijn, die oplossingen vinden om met delokalisatie om te gaan, arbeidsprocessen creatief weten te herdenken op maat van de mogelijkheden van hun mensen en er zo in slagen om met zwaksten op de arbeidsmarkt kwalitatieve producten en diensten in de markt te zetten.

En dat laatste is niet onbelangrijk. Recent berekende het steunpunt Werk en Sociale Economie dat wanneer we de toekomstige financierbaarheid van ons sociaal model willen garanderen, zelfs de vooropgestelde werkzaamheidsgraad uit het Pact 2020 van 76% onvoldoende zou zijn om dit realiseren. Het Steunpunt stelt zelfs dat als de bevolkingsvooruitzichten realiteit worden, we in 2050 een werkzaamheid van ongeveer 82% moeten halen om de economische afhankelijkheid op het recente peil te houden. Met een werkzaamheidsgraad van 71,5% wordt het voor Vlaanderen al een hele, zeg maar helse, klus om de 76%-norm tijdig te realiseren en dat is dan nog maar een eerste stap in de goede richting.

Het mantra om langer te werken klinkt al enkele jaren en is noodzakelijk, maar is onvoldoende om onze doelstelling te bereiken. Willen we vooruitgang boeken dan moeten we ook onze arbeidsmarktreserve aanspreken. Want, zo stelt het steunpunt WSE, als we er in slagen om een groter aandeel van de bevolking op arbeidsleeftijd aan het werk te krijgen en te houden, dan kan deze stijgende werkzaamheid de demografische druk compenseren. Een extra werkende heeft immers een dubbel heilzaam effect op de economische afhankelijkheidsratio: hij of zij verdwijnt uit de teller (één niet-werkende minder) en vervoegt de noemer (één werkende meer). Elke extra werkende versterkt tegelijk de draagkracht en verlicht de draaglast.

Maar als we die arbeidsmarktreserve nader bekijken dan moeten we vaststellen dat 73% van die mensen behoren tot een kansengroep (allochtoon, kortgeschoold, 50+ of handicap) en dat moet geen probleem zijn, want competenties staan los van kansengroepkenmerken, maar anderzijds zijn de criteria ook niet voor niets benoemd. Het zijn vastgestelde drempels om een plaats op de arbeidsmarkt te vinden en vertalen zich in een beduidend lagere kans op werk. Het Departement Werk en Sociale Economie berekende zo dat mensen die 5 jaar werkzoekend zijn (slechts 1 kenmerk van de huidige doelgroep sociale werkplaatsen) maar 0,8% kans hebben op werk, voor een werkzoekende met een handicap is dat slechts 3,1%. U zal maar eens tot die categorie behoren en willen werken.

Ik besef maar al te goed dat binnen een economische logica waar prestatie-indicatoren en procesoptimalisaties de organisatie beheersen het niet evident is om mensen met een ondersteuningsnood aan te werven. Maar als minister kan ik mij daar niet bij neerleggen. Iedereen wordt geboren met talenten en competenties, maar niet iedereen krijgt er evenveel. Als wij als overheid verwachten dat iedereen zijn talenten benut, dan moeten we ook een kader creëren dat daar alle kansen toe biedt.

En dat is niet alleen van sociaal, maar dus ook van economisch belang. Het Departement Werk en Sociale Economie berekende dat als we er als overheid in zouden slagen om alle werkzoekenden (NWWZ) met een arbeidshandicap, kortgeschoolden of allochtoon (of combinaties hiervan) aan het werk te zetten, de werkzaamheidsgraad op basis van de EAK met goed 2% stijgen tot 74%.

We hebben er dus alle baat bij als overheid om alle werkgevers die openstaan voor deze mensen te ondersteunen. Het maatwerkdecreet bij collectieve inschakeling, dat deze zomer definitief werd goedgekeurd, geeft kansen aan alle werkgevers om met de nodige ondersteuning werk te kunnen bieden aan de zwaksten op de arbeidsmarkt. Het ontwerpdecreet Lokale diensteneconomie, dat nu voorligt in het Vlaams Parlement, dient hetzelfde doel en moet een competentieversterkend vangnet bieden aan werkzoekenden wiens problemen niet zwaar genoeg wegen voor een indicering als persoon met arbeidsbeperking, maar die door hun situatie toch een langduriger traject nodig hebben.

Maar Sociale economie is meer dan inschakeling alleen. Stimuleren van sociaal en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap is en blijft een belangrijke pijler van mijn beleid. Bedrijven en organisaties worden steeds vaker aangesproken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het actieplan MVO zit op spoor. Aan de interesse voor de offline-initiatieven merken we dat we de juiste keuzes hebben gemaakt.

Het pionierswerk dat ik deze legislatuur verrichte op vlak van coöperatief ondernemen en complementaire munten zal tegen het einde van de legislatuur haar weergave vinden in toegankelijke publicaties, die initiatiefnemers concrete handvaten geven om te starten.

De strategische doelstellingen die ik aan het begin van deze legislatuur formuleerde, zitten op schema. Mij rest de uitdaging om al deze projecten tegen het einde van de legislatuur goed af te ronden.

MANAGEMENTSAMENVATTING: Op weg naar een socialere economie in Vlaanderen

Uit de omgevingsanalyse blijkt dat de uitdaging om mensen met een afstand tot arbeidsmarkt in te schakelen nog steeds groot is. Zowel de werkzaamheidsgraad van kansengroepen als hun kans op werk blijven knipperlichten voor het beleid.

Met de goedkeuring van het maatwerkdecreet bij collectieve inschakeling werd een mijlpaal gerealiseerd in de tewerkstelling van de meest kwetsbaren op de arbeidsmarkt. Elke werkgever in Vlaanderen zal de kans krijgen om de collectieve inschakeling van deze mensen te realiseren. Een sterke focus op begeleiding en groei moet ervoor zorgen dat zij die kunnen doorstromen, hun capaciteiten in het NEC kunnen inzetten. Voor mensen die een tijdelijk, maar langduriger competentieversterkend traject nodig hebben, heb ik het decreet lokale diensteneconomie ingediend bij het Vlaams Parlement. De uitwerking van de uitvoeringsmodaliteiten en het transitieproces vragen mijn aandacht in het najaar, zodat in juli 2014 de implementatie van beide decreten een feit is. Ondertussen werd de collectieve ondersteuning van de sociale economie gerealiseerd met de gunning aan CollondSe. De oprichting van de commissie in de SERV, de adviespremie, opleidingssteun en financiële ondersteuning staan dit najaar op het programma.

De resultaten van het beleid sociale innovatie krijgen in het voorjaar 2014 hun beslag. Op het event coöperatief ondernemen wil ik de resultaten van de verschillende blauwdrukken met jullie delen, daarnaast zal ik een handleiding voor de opstart van een complementaire muntkring presenteren.

In antwoord op de vragen vanuit het werkveld zet ik dit jaar volop in op duurzaamheidsverslaggeving binnen en buiten de overheid met concrete initiatieven die ondernemers handvatten geven om duurzaam aan de slag te gaan en hun inspanningen laagdrempelig te valideren.

Deze beleidsbrief bestaat uit twee delen. In het eerste deel wordt de sociaal-economische context van de Vlaamse arbeidsmarkt beschreven. In het tweede deel volgt de opmaak van strategische doelstellingen uit de beleidsnota, waarbij telkens de realisaties en het bereik van het afgelopen jaar worden besproken. Daarna komen de geplande initiatieven en het bijhorend budget voor het komende jaar aan bod.

I. OMGEVINGSANALYSE

2. DE WERKZAAMHEID VAN KANSENGROEPEN

De periode van 2002 tot 2010 laat globaal -afgezien van een korte daling tijdens de crisis- toenemende werkzaamheidsgraden optekenen voor kansengroepen. Aan die toename is na 2010 een einde gekomen. Anno 2012 liggen de werkzaamheidsgraden lager tot heel veel lager dan in 2010. Een uitzondering hierop vormen de vijftigplussers, die over de hele periode gestaag vooruitgang hebben geboekt en dit nog doen. De laaggeschoolden laten al sinds 2007 een achteruitgang noteren. De arbeidsgehandicapten gingen erop vooruit tot 2007, maar daarna volgde een scherpe daling die anno 2012 nog niet geheel weer is goedge maakt. Bij de niet-EU-burgers is er een stijging tot 2011, gevolgd door een scherpe daling. Het aandeel werkenden geboren buiten de EU-27 ging erop vooruit tussen 2007 en 2010, waarna een daling volgde.

Tabel 1: Werkzaamheidsgraden, Vlaams Gewest (2002-2012) (20-64 jaar)

	2002	2007	2010	2011	2012	2012-2011
Vlaams Gewest	68,6	71,9	72,1	71,8	71,5	-0,3 ppt
50-64 jaar	40,6	49,3	53,1	53,6	54,6	+1,0 ppt
55-64 jaar	25,6	34,2	38,2	38,9	40,5	+1,6 ppt
Laaggeschoold	52,6	54,3	53,3	52,0	51,7	-0,3 ppt
Arbeidsgehandicapt	37,4	42,7	33,5	38,6	38,7	+0,1 ppt
Niet-EU burger	41,4	44,5	44,4	46,3	42,7	-3,6 ppt
Geboren buiten EU-27	n.b.	51,4	53,4	53,0	51,8	-1,2 ppt

Bron: FOD Economie – ADSEI – EAK (bewerking Departement WSE)

Tabel 1 geeft een beeld van de werkenden. Veel van de niet-werkenden vinden we terug in de werkzoekendenstatistieken.

3. WERKZOEKENDEN UIT KANSENGROEPEN

Ten opzichte van de situatie midden 2008 –juist voor de economische crisis- is het absolute aantal werkzoekenden uit alle kansengroepen nu vrij veel hoger.

Tabel 2: Evolutie van het aantal werkzoekenden (NWWZ) uit kansengroepen sinds de start van de crisis (Vlaams Gewest)

	Alloctonen	Pmah	50-plussers	Kort-geschoolden	Totaal
Juni 2008	32.871	27.747	44.405	84.535	158.114
Juni 2010	46.436	29.376	51.907	102.280	198.563
Juni 2011	45.493	27.980	51.318	93.831	182.510
Juni 2012	50.128	26.062	49.988	95.340	189.422
Juni 2013	55.010	28.714	51.756	100.773	206.996
2008-2013	+67%	+3%	+17%	+19%	+31%
2012-2013	+10%	+10%	+4%	+6%	+9%

Bron: VDAB (Bewerking Departement WSE)

In juni 2013 is het aantal werkzoekende allochtonen t.o.v. 2008 relatief het sterkst gestegen (+ 67%) in vergelijking met de andere kansengroepen en ook de periode juni 2012- juni 2013 laat nog een sterke stijging zien (+10%). Het aantal vijftigplussers nam eveneens vrij sterk toe (+17%), maar recent is dit veel minder (+4%). Het aantal kortgeschoolden is met 19% toegenomen ten opzichte van 2008 en met 6% ten opzichte van 2012. Het aantal arbeidsgehandicapten is het laatste jaar opnieuw sterk toegenomen (+10%) ondanks een administratieve "uitzuivering" van de categorie eind 2011.

In de periode 2008 tot 2013 vertonen de kansengroepen binnen de totale groep van de NWWZ een sterkere stijging dan de groep van NWWZ die tot geen enkele van de vier kansengroepen behoren. Tussen 2008 en 2013 groeit deze niet-kansengroep met name met 5,6%¹. Tussen 2012 en 2013 bedraagt de groei evenwel 15,6%², wat een relatief sterkere stijging betekent in vergelijking met de kansengroepen in datzelfde jaar.

De vier kenmerken (allochtone origine, arbeidshandicap, hogere leeftijd en korte scholing) komen vaak in combinatie voor. Van alle werkzoekenden (juni 2013) behoort 73% (151.834) tot minstens één van deze kansengroepen en bijna de helft daarvan (70.760) behoort tot meer dan één kansengroep. Slechts 26,6% van alle NWWZ behoort tot geen enkele kansengroep en als we personen die meer dan 2 jaar werkzoekend zijn ook als kansengroep meerekenen, is dit nog maar 24%.

Tabel 3: Combinatie van kansengroepkenmerken (NWWZ – juni 2013)

Allochtoon	Arbeidshandicap	Vijftigplus	Kortgeschoold	Aantal	%
Ja	Ja	Ja	Neen	301	0,1
Ja	Ja	Ja	Ja	669	0,3
Ja	Ja	Neen	Neen	995	0,5
Ja	Ja	Neen	Ja	2260	1,1
Neen	Ja	Ja	Neen	2500	1,2
Ja	Neen	Ja	Neen	2667	1,3
Ja	Neen	Ja	Ja	3347	1,6
Neen	Ja	Neen	Neen	4862	2,3
Neen	Ja	Ja	Ja	6413	3,1
Neen	Ja	Neen	Ja	10714	5,2
Neen	Neen	Ja	Ja	17703	8,6
Neen	Neen	Ja	Neen	18156	8,8
Ja	Neen	Neen	Neen	21580	10,4
Ja	Neen	Neen	Ja	23191	11,2
Neen	Neen	Neen	Ja	36476	17,6
Neen	Neen	Neen	Neen	55162	26,6
Totaal niet werkende werkzoekenden				206.996	100

Bron: VDAB (Bewerking Departement WSE)

¹ In 2008 waren er 52.257 NWWZ die niet tot één van de vier kansengroepen behoren, in juni 2012 waren dat er 47.720.

² In juni 2013 bedroeg het aantal NWWZ die niet tot één van de vier kansengroepen behoren 55.162.

Binnen de groep personen met een arbeidshandicap behoort 83% nog tot minstens één andere kansengroep, onder de vijftigplussers is dat 65%, 64% onder de kortgeschoolden en 61% onder de allochtonen.

Naast de vier vermelde kansengroepkenmerken –die alle voorspellers zijn voor een problematische integratie op de arbeidsmarkt– is er ook nog de duur van de werkloosheid. Naarmate de werkloosheidsduur oploopt, slinken de integratiekansen snel. Dit is eens te meer het geval wanneer dit met een kansengroepkenmerk wordt gecombineerd.

In juni 2013 is 26% (53.172) van alle werkzoekenden meer dan twee jaar werkloos; onder diegenen die behoren tot minstens één kansengroep is dit 32% (47.918) terwijl het bij de anderen maar om 10% gaat (5254). Onder de allochtonen is 22% (12.259) meer dan twee jaar werkloos, 30% (30.577) onder de kortgeschoolden, 49% (14.066) onder de arbeidsgehandicapten en 55% (28.292) onder de vijftigplussers. Bijna één op de tien van alle werkzoekenden (18.890 of 9%) is meer dan 5 jaar werkzoekend, en dit zijn bijna allemaal mensen uit de kansengroepen (18.094 of 96%).

Daarnaast zijn er nog andere kenmerken die de kansen van werkzoekenden op de arbeidsmarkt verkleinen, zoals laaggeletterdheid (ongeveer 45% van alle NWWZ), alleenstaande ouders (ongeveer 10%) en leven in een armoedesituatie (23,2% volgens EU-SILC 2011).

Het verschil in de profielen van de werkzoekenden wordt ook zichtbaar in de “kansen om aan het werk te gaan”, gemeten als het aandeel NWWZ binnen een bepaalde categorie die in de loop van een maand aan het werk gaan.³ De kansengroepen hebben over de hele lijn lagere kansen dan de niet-kansengroepen. De uitstroom naar werk verliep in 2012 voor alle NWWZ veel moeizamer dan in de twee voorafgaande jaren. Geen enkele groep is er gedurende dat jaar op vooruitgegaan en ook voor de kansengroepen, bij wie de cijfers al veel lager waren, was er in de loop van 2012 nog een verdere daling.

Tabel 4: Kans op werk van kansengroepen (2010-2012)

NWWZ-categorie	Kans op werk (%)		
	2010	2011	2012
Totaal	10,7	11,1	8,8
Geslacht			
Mannen	11,4	11,9	8,9
Vrouwen	10,0	10,2	8,7
Onderwijsniveau			
Laaggeschoold	8,2	8,4	6,4
Middengeschoold	12,3	12,7	10,1
Hooggeschoold	15,6	16,0	13,3
Leeftijd			
<25 jaar	17,9	19,1	14,4
25-49 jaar	11,4	11,9	9,3
>49 jaar	3,0	3,1	2,8
Arbeidshandicap			
Met arbeidshandicap	4,4	4,4	3,1
Zonder arbeidshandicap	11,8	12,2	9,6

³ Tabel 4 bevat de gemiddelden voor 12 maanden.

Herkomst			
Europees (incl. Belgen)	11,2	11,7	10,4
Niet-Europees	9,1	9,0	7,1
Werkloosheidsduur			
<1 jaar	14,6	15,5	12,3
>1 jaar	5,6	5,4	4,1
>2 jaar	3,1	3,4	2,5
>5 jaar	1,0	1,0	0,8

4. OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S VOOR SOCIALE ECONOMIE

Tabel 4: Bereik, in- en uitstroom, groei en rotatie in de programma's voor sociale economie

	31 dec 2011	instroom	uitstroom	31 dec 2012	groei		rotatie
	(n)	(n)	(n)	(n)	(n)	(%)	(%)
Maatwerk							
Sociale werkplaatsen	4425	845	830	4440	+15	+0,3	18,8
Beschutte werkplaatsen*	16215	2219	2048	16386	+171	+1,1	12,6
Commerciële invoeg	1344	513	709	1148	-196	-6,9	38,2
Dienstencheque	909	215	440	684	-225	-25,0	23,7
Niet-dienstencheque	435	298	269	464	+29	+6,7	61,8
Lokale							
Diensteneconomie	1967	624	498	2093	+126	+6,4	25,3
TOTAAL Maatwerk + LDE	23951	4201	4085	24067	+116	+0,5	17,1
Arbeidszorg	1544	377	203	1718	+174	+11,3	13,1

* De cijfers op 31/12 voor de BW zijn afkomstig uit de enquête die het VSAWSE jaarlijks organiseert en betreffen alle personen (hier wel enkel personen met een handicap in productie) die op het eind van het jaar ingeschreven zijn in het personeelsregister van een BW. Die enquête geeft geen zicht op de in- en uitstroom. Maar uit andere gegevens van het VSAWSE weten we dat de instroom 2219 personen bedroeg zodat de uitstroom, gezien de groei van 171, op 2048 kan worden geschat. Voor de rotatie levert dit een schatting op van 17,1%.

Bron: VSAWSE (bewerking Departement WSE)

Vier programma's –met name de sociale en de beschutte werkplaatsen, de lokale diensteneconomie (LDE) en de arbeidszorg– kennen een groei. In het dienstencheque-segment van de invoeg neemt het aantal deelnemers, gemeten in koppen, af. Dit is logisch gezien het gaat om een uitdovende maatregel. In het niet-dienstenchequesegment stijgt het aantal deelnemers een beetje. In VTE is er in beide segmenten van de invoeg een afname.

De rotatie geeft aan welk deel van de plaatsen die in het begin van het jaar ral bestonden, vrijkwamen door uitstroom en met nieuwe werknemers werden opgevuld. Voor een programma zoals de invoeg –dat in duur beperkt is– is een hoge rotatie normaal. Ook in de andere programma's, waar een langdurige deelname eerder de regel dan de uitzondering is, is er vrij veel rotatie.

Tabel 5: Ingevulde gesubsidieerde Voltijdsequivalenten (doelgroepmedewerkers)

	31/12/2010	31/12/2011	31/12/2012	2010-2012
	(n)	(n)	(n)	(n)
Maatwerk				
Sociale werkplaatsen	3781	3807	3823	+42
Beschutte werkplaatsen	13225	13272	13550	+325
Commerciële invoeg	1096	970	799	-297
Dienstencheque	668,2	547	382	-286,2
Niet-dienstencheque	427,4	423	417	-10,4
Lokale Diensteneconomie	1524	1669	1708	+184

Bron: VSAWSE, Jaarverslag 2012

5. UITSTROOM NAAR WERK

Bij uittrede uit een programma wordt zes maanden later door de VDAB onderzocht –onder meer op basis van Dimona-aangiften– of de betrokkene aan het werk is. In 2011 zijn de criteria gewijzigd om iemand als ‘uitgestroomd naar werk’ te beschouwen. Zo wordt instappen in een individuele beroepsopleiding (IBO) nu wel als uitstroom naar werk gerekend, wat vroeger niet het geval was. Daarom worden twee cijfers voor het jaar 2010 gegeven. Voor de uitstroom in 2011 en 2012 worden enkel nog de cijfers op basis van de nieuwe meting vermeld.

Voor de sociale werkplaatsen (SW's) stijgt de uitstroom in 2012 ten opzichte van 2011 (C/A = 5,4%) en daarmee het pre-crisisniveau evenaart. In de LDE is er een lichte daling (van 9,6% naar 9,0%) en in de arbeidszorg zet de daling die al enkele jaren aan de gang is zich verder door. Voor de invoeg als geheel is er een toename (van 20,8% naar 24,2%), maar die toename is veel sterker in de dienstenchequessegment dan in het andere segment.

De uitstroom naar werk vanuit de beschutte werkplaatsen (BW's) kan vooralsnog niet op dezelfde manier worden gemeten. Uit de jaarlijkse enquête van het VSAWSE bij de BW's blijkt echter dat de uitstroom naar regulier werk zeer gering is: 45 personen in 2012 op gemiddeld een 16.000-tal werknemers met een arbeidshandicap (in 2011 waren er nog 68 uitstromers naar werk).

Tabel 7: Uitstroom naar Werk (2006-2012)

Programma	Jaar	A Cumulatief bereik	B1 Uitgestr. (aantal)	B2 Uitgestr. %	C	C/B1	C/A
Uit naar Werk							
SW (doelgroep)	2006	3 269	476	14.6	180	37.8	5.5
	2007	3 658	540	14.8	198	36.7	5.4
	2008	4 100	582	14.2	173	29.7	4.2
	2009	4 511	495	11.0	132	26.7	3.0
	2010	4 883	674	13.8	168	24.9	3.4
	2010*	4 883	674	13.8	195	28.9	4.0
	2011*	5066	677	13.4	205	30.3	4.0
	2012*	5270	830	15.7	283	34.1	5.4
Invoeg (Totaal)	2006	2 260	488	21.6	281	57.6	12.4
	2007	2 913	645	22.1	430	66.7	14.8
<i>(excl. collectieve Invoeg)</i>	2008	2 922	723	24.7	455	62.9	15.6
	2009	2 857	811	28.4	552	68.1	19.3
	2010	2 675	949	35.5	663	69.8	24.8
	2010*	2 675	949	35.5	476	50.2	17.8
	2011*	2250	781	34.7	468	60.0	20.8
	2012*	1857	709	38.2	450	63.5	24.2
Invoeg Niet-Dienstencheque	2006	1 172	309	26.4	189	61.1	16.1
	2007	1 243	326	26.2	220	67.5	17.7
	2008	1 731	428	24.7	306	71.5	25,7
	2009	938	346	36.9	238	68.8	25.4
	2010	838	325	38.8	222	68.1	26.5
	2010*	838	325	38.8	145	44.6	17.3
	2011*	766	286	37.3	190	66.4	24.8
	2012*	733	269	36.7	175	65.1	23.9
Invoeg Dienstencheque	2006	762	133	17.5	74	55.6	9.7
	2007	1 286	195	15.2	112	57.4	8.7
	2008	1 191	295	24.8	149	50.5	8.6
	2009	1 919	465	24.2	314	67.5	16.4
	2010	1 837	624	34.0	441	70.7	24.0
	2010*	1 837	624	34.0	331	53.0	18.0
	2011*	1484	495	33.4	278	56.2	18.7
	2012*	1124	440	39.1	275	62.5	24.5
Collectieve Invoeg	2006	326	46	14.1	18	39.1	5.5
	2007	384	124	32.3	98	79.0	25.5
Lokale Dienst. Econ.	2008	967	151	15.6	77	49.0	9.7
	2009	1713	256	14.9	133	51.9	7.8
	2010	2 206	367	16.6	197	53.7	8.9
	2010*	2 206	367	16.6	190	51.8	8.6
	2011*	2523	496	19.7	242	48.8	9.6
	2012*	2591	498	19.2	233	46.8	9.0
Arbeidszorg	2010	1513	282	18.6	50	17.7	3.3
	2010*	1513	282	18.6	44	15.6	2.9
	2011*	1689	176	10.4	28	15.9	1.7
	2012*	1921	203	10.6	23	11,3	1,2

*meting met nieuwe methode Bron: VSAWSE en VDAB, Bewerking Departement WSE

II. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

1. SD 1: Meer werk op maat van mensen

Zoveel mogelijk mensen evenveel kansen op werk bieden, kan enkel slagen indien zoveel mogelijk werkgevers bereid zijn om met deze mensen op een passende manier en op maat aan de slag te gaan. Om deze doelstelling te realiseren, is een coherent en maatgericht ondersteuningsbeleid nodig.

De Vlaamse Regering engageerde zich in het Regeerakkoord 2009-2014 om de verschillende tewerkstellingsmaatregelen beter op elkaar af te stemmen. In uitvoering daarvan werkt het beleidsdomein Werk en Sociale Economie (WSE) momenteel aan een transparant Vlaams kader voor tewerkstellingsmaatregelen in alle ondernemingen en organisaties, inclusief de sociale economie. Afstemming met de federale en Europese regelgeving is hierbij cruciaal.

Rekening houdend met de afstand tot de arbeidsmarkt wordt een matrix van 4 modules voor de ondersteuning van de beoogde werknemers en/of werkgevers vooropgesteld. Deze modules zijn (1) opleiding op de werkvloer, (2) begeleiding op de werkvloer (omkadering), (3) een loonpremie (op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt) en (4) aanpassing van de werkplek / arbeidsomgeving. De modules zijn onderling combineerbaar i.f.v. de noden van de betrokken werknemer.

Maatwerk bij collectieve inschakeling vanuit sociale economie krijgt een plaats binnen deze matrix. Vertrekkend vanuit de noden van de werkzoekende en de werknemer wordt de ondersteuning aan de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de invoegmaatregel hierin ondergebracht. De uitgangspunten van het principeakkoord maatwerken, dat begin 2009 gesloten werd tussen de sociale partners en de Vlaamse Regering, worden conform het regeerakkoord in deze pijler vertaald. De poort naar een ‘socialere economie’ staat open.

Bereik

Onder de pijler ‘maatwerken bij collectieve inschakeling vanuit sociale economie’ wordt de ondersteuning aan de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de invoegmaatregel ondergebracht. Eind 2012 waren binnen deze maatregelen meer dan 22.000 doelgroepwerknemers tewerkgesteld:

- in de BW's gaat het volgens de sociale balansen over 16.386 doelgroepwerknemers met een handicap tewerkgesteld in productie. Daarnaast worden in de BW's 3006 mensen in omkadering tewerkgesteld, waarvan 343 personen met een handicap;
- in de SW's zijn er 4440 doelgroepwerknemers (3824 VTE) aan het werk en nemen 940 personeelsleden (731 VTE) de wettelijk verplichte⁴, gesubsidieerde begeleiding van de doelgroepwerknemers op zich;
- via de invoegmaatregel zijn er 1148 doelgroepwerknemers (799 VTE) aan het werk.

Realisaties

Maatwerk bij collectieve inschakeling

Na een lange en intensieve periode van overleg met de stakeholders en de betrokken administraties werd op 12 juli 2013 het decreet maatwerk bij collectieve inschakeling bekrachtigd door de Vlaamse Regering.

---

⁴ 1 op 5 norm

Binnen het beleidsdomein WSE werden onder coördinatie van het departement door zowel de VDAB als het VSAWSE de nodige stappen gezet om het nieuwe kader dat gekenmerkt wordt door afstemming en stroomlijning te operationaliseren.

Binnen de VDAB ligt de focus op de ondersteuning van de werkzoekende. In lijn met de nieuwe regelgeving werkt de VDAB aan een maatgerichte aanpak die afgestemd is op de noden van het individu in plaats van een categoriale benadering te hanteren. Er is gekozen voor een individuele indicering op basis van een individueel competentieprofiel en de afstand tot de arbeidsmarkt van de betrokken werkzoekende.

Via een screening wordt nagegaan of een persoon kan worden erkend als een ‘persoon met een arbeidsbeperking’. Voor deze ‘indicering’ heeft de VDAB een instrument ontwikkeld op basis van de ICF-methode. ICF staat voor “*International Classification of Functioning, Disability and Health*” en werd erkend door de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) in 2002. ICF is een classificatie van gezondheids- en gezondheidsgerelateerde problemen en wordt gekenmerkt door een biopsychosociale, theoretische en wetenschappelijke achtergrond. Het is een holistische benadering. De indicaties of kenmerken moeten “gewogen” worden op een wetenschappelijke en objectieve manier en krijgen een score. Het eindtotaal wordt afgezet ten aanzien van vastgelegde cesuren en bepaalt het recht op een maatregel (bv. toegang tot collectief maatwerk, tot lokale diensteneconomie of tot Werk-Zorgtrajecten. Voor de begeleidingsnood wordt inspiratie gehaald uit de *Support Intensity Scale* (SIS). Dit instrument peilt naar de wenselijke ondersteuningsfrequentie en naar de aangewezen duur en vorm van de ondersteuning. De modaliteiten om de loonpremie en begeleidingspremie vast te stellen, moeten nog bepaald worden in de uitvoeringsbesluiten.

Op basis van deze methodieken en het bestaande evaluatie-instrument van de VOP (Vlaamse ondersteuningspremie) wordt ook een evaluatie-instrument ontwikkeld door de VDAB dat kan worden gebruikt tijdens de tewerkstelling. Er worden 2 vragen gesteld: (1) ‘Werd het werkondersteuningspakket correct bepaald?’ en (2) ‘Is er doorstroom naar het NEC mogelijk?’

Binnen het VSAWSE ligt de focus op de ondersteuning van de werkgever en werkt men aan een ICT-toepassing om de transitiebeweging op te volgen en aan een toepassing om de loonpremie op basis van de DmfA-aangifte uit te betalen.

Ook het ESF-agentschap heeft haar schouders onder deze hervorming gezet.

De ESF-oproep “Persoonlijk OntwikkelingsPlan (POP) in de sociale economie” onderzocht hoe Persoonlijke Ontwikkelingsplannen (POP’s) geïmplementeerd kunnen worden in sociale economie-ondernemingen. Het gaat om experimenten die via een externe onderzoeksinstantie (het HIVA) begeleiding kregen. De bedoeling was dat de projecten een POP-model ontwikkelden dat is aangepast aan de verschillende werkvormen.

Binnen deze oproep werden 9 projecten opgestart. Alle projecten zijn gestart op 01/09/2011 en hadden een voorziene looptijd tot en met 31/12/2012. Enkele projecten werden verlengd tot maximaal 30/06/2013.

Het ESF-experiment werd opgevolgd in een specifieke thematische werking, waartoe alle organisaties uit de POP-oproep werden uitgenodigd. De bevindingen vanuit de themawerking leverden een insteek voor zowel de onderzoeksopdracht van het HIVA als voor het IWT-traject van de VDAB.

Afstemming met het federale werkgelegenheidsbeleid en de 6^e staatshervorming

In het voorontwerp van decreet betreffende maatwerk bij collectieve inschakeling is de afstemming met het federale werkgelegenheidsbeleid geregeld.

De toegekende loonpremie na indicering is de maximale tussenkomst. Andere tussenkomsten in het loon worden in mindering gebracht van de Vlaamse premie zodat overcompensatie wordt vermeden en ongelijkheden worden uitgevlakt.

In 2013 heb ik ook overleg gepleegd met mijn federale collega bevoegd voor werk omtrent de impact van het decreet in het licht van de federale regelgeving en het sociaal overleg.

De Vlaamse administratie werkte dit jaar in het kader van het groenboek n.a.v. de 6^e staatshervorming ook fiches uit, die enerzijds een aantal inhoudelijke uitdagingen en opportuniteiten schetsen en anderzijds ook de impact op de administraties duiden. Een belangrijk gedeelte van deze impactfiches werden door mijn administratie opgesteld.

Groeipad en Vlaams Interprofessioneel Akkoord

Omdat er jaarlijks slechts een beperkt groeipad mogelijk was, werd gewerkt met een geclusterde oproep waarbij de middelen voor de periode 2011-2012 werden gekoppeld. Eind december 2011 werd het voorziene groeipad in beide sectoren gerealiseerd. Bij de BW's werden 75 VTE met ingang van 1 oktober 2011 en 60 VTE met ingang van 1 januari 2012 toegekend. Bij de SW's werden 100,2 VTE doelgroepwerknemers toegekend, gespreid over 60 initiatieven. In het najaar van 2013 zal voor de drie sectoren (SW's, BW's en LDE) opnieuw een geclusterde oproep (2013-2014) worden gelanceerd. Het in VIA IV voorziene groeipad van telkens 110 VTE zal via een administratief eenvoudige procedure worden toegekend.

Open Coördinatiemethode gelijkekansenbeleid

In het kader van de Open Coördinatiemethode van het Vlaamse gelijkekansenbeleid werd onderzocht in welke mate het relevant was om specifieke criteria ten aanzien van gender te formuleren in de nieuwe regelgeving maatwerk. Het bleek echter niet opportuun om specifieke regels te bepalen m.b.t. gender. De nieuwe indiceringsmethodiek is er immers op gericht mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te screenen en te indiceren op basis van meerdere indicatoren.

Binnen het beleidsdomein sociale economie wordt de tewerkstelling wel jaarlijks opgevolgd via de Monitor Werk en Sociale Economie om het bereik van kansengroepen, o.a. gender, in de tewerkstellingsmaatregelen op te volgen.

Beleidsopties

Besluit van de Vlaamse Regering ter uitvoering van het decreet maatwerk bij collectieve inschakeling.

Nu het decreet een feit is, staan de uitvoeringsbesluiten op de agenda. In de voorbereiding van het decreet werden uiteraard al heel wat zaken meegenomen. Nu komt het erop aan de komma's en de punten te zetten.

Ik wens het besluit via dezelfde methode als het decreet vorm te geven en zal dus opnieuw een beroep doen op de projectcel en de verschillende experts binnen het beleidsdomein om dit uit te werken. Hun voorstellen zullen worden afgetoetst bij de stakeholders. Het is mijn ambitie om het BVR begin 2014 te laten goedkeuren met een datum van inwerkingtreding op 1 juli 2014. Op dat moment moeten de uitvoerende agentschappen ook effectief klaar zijn om in het nieuwe systeem te werken. In dit BVR zullen de nodige overgangsmaatregelen voorzien worden om de werkplaatsen voldoende tijd en ruimte te geven om aan de nieuwe reglementering te voldoen. Tot slot zal ik in het najaar van 2013 nog een besluit nemen om de invoegmaatregel uit te doen.

Overgang naar de nieuwe regelgeving

De transitie start ook in het werkveld. In het kader van het ESF-programma 2007-2013 worden twee begeleidingstrajecten opgezet.

Een eerste traject loopt in het kader van de tender “Begeleiding Sociale economiebedrijven in de transitie naar het maatwerkdecreet”. Het doel van deze tender is de betrokken onderneming te ondersteunen bij de impact op de bedrijfsvoering, die de transitie van de huidige regelgeving naar het maatwerkdecreet teweeg zal brengen. De tender bestaat uit 2 fases:

- een eerste fase, waarbij de opdrachtnemer de noden identificeert en een gedetailleerd ondersteuningsaanbod uitwerkt voor de deelnemende organisaties. Hierbij wordt een basispakket aan individuele of collectieve begeleiding opgesteld alsook een verder “menu” van bijkomende individuele of collectieve begeleiding;
- een tweede fase, waarbij de opdrachtnemer ervoor zorgt dat alle ondersteuning aan de ondernemingen wordt geboden. Iedere onderneming heeft recht op een basispakket van maximaal 80u ondersteuning. Het inhoudelijke aanbod van deze basispakketten kan verschillen naargelang de nood, de grootte en de activiteit van de onderneming.

Thema's die onderwerp kunnen worden van ondersteuning (al dan niet in het basispakket) zijn: (1) bestuur van de organisatie; (2) strategie van de organisatie; (3) algemeen beheer van de organisatie; (4) human resource management; (5) financieel beheer van de organisatie; (6) change management; (7) stakeholdersmanagement en (8) maatschappelijke inbedding.

De gunning van deze tender is voorzien in oktober 2013. De opdracht wordt uitbesteed voor een periode van 1,5 jaar. De eerste fase van de opdracht dient volledig te zijn uitgevoerd drie maanden na de toewijzing van de opdracht.

Een tweede traject loopt in het kader van de tender “Implementatie van het gebruik van het Persoonlijk Actieplan in de ondernemingen in de sociale economie”. Het doel van deze tender is ondersteuning te bieden aan alle ondernemingen in de sociale economie bij de implementatie van het Persoonlijk Actieplan. Hierbij wordt telkens afgestemd met de resultaten uit de HIVA-studie naar aanleiding van de ESF-oproep “Persoonlijk OntwikkelingsPlan (POP) in de sociale economie” en het IWT-traject. De tender bestaat uit twee fases met telkens twee verschillende deelopdrachten per fase:

- Fase 1:
  - deelopdracht 1: vertalen van het POP-concept, zoals beschreven in de technische bepalingen van het maatwerkdecreet, naar een werkbaar en transparant instrument dat als model dient voor de ondernemingen in de sociale economie.
  - deelopdracht 2: ontwerpen van een algemeen vormingsaanbod voor de bedrijven van de sector waarbij het proces met de werknemer, de vormgeving van het actieplan en de inbedding van de procescyclus voor elke werknemer in de onderneming aan bod komen.
- Fase 2:
  - deelopdracht 3: aanbieden en coördineren van het ontwikkelde en door de stuurgroep goedgekeurde vormingsaanbod aan de betrokken ondernemingen.
  - deelopdracht 4: aanbieden van ondersteuning aan ondernemingen bij de uitvoering van ten minste het voorziene aantal individuele persoonlijke actieplanbegeleidingen voor de finale doelgroep zodat de ondernemingen mee kunnen volgen en hiermee later zelfstandig aan de slag kunnen bij alle medewerkers.

De gunning van deze tender is voorzien in september-oktober 2013. De opdracht wordt uitbesteed voor een periode van twee jaar. De eerste fase van de opdracht dient volledig te zijn uitgevoerd 4,5 maanden na de toewijzing van de opdracht. De tweede fase van de opdracht dient volledig te zijn uitgevoerd binnen de twee jaar na de toewijzing.

Afstemming met federale werkgelegenheidsbeleid en de 6^e staatshervorming

Ik ga verder in overleg met de federale overheid om de afstemming tussen onze nieuwe regelgeving en de bestaande federale regelgeving te realiseren.

Uiteraard worden ook de andere ontwikkelingen in het kader van de regionalisering van bepaalde aspecten van het arbeidsmarktbeleid –in het bijzonder de doelgroepmaatregelen en het samenwerkingsakkoord sociale economie– verder nauwlettend opgevolgd.

Groepad en Vlaams Interprofessioneel Akkoord

Zoals in 4.1.2. omschreven, zal via een geclusterde oproep 2013-2014 op basis van de afspraken binnen VIA IV een uitbreiding voorzien worden voor de sociale en beschutte werkplaatsen.

Budget

Het beschikbare krediet voor de beschutte werkplaatsen is een onderdeel van het voorziene krediet op het begrotingsartikel JC0/1JE-F-2A/WT en bedraagt voor 2014 261.688.000 euro, inclusief het krediet voor investeringen en inclusief VIA-middelen. Het beschikbare krediet voor de sociale werkplaatsen is terug te vinden op hetzelfde begrotingsartikel en bedraagt voor 2014 71.198.000 euro inclusief VIA IV-middelen.

Ook het beschikbare krediet voor de invoegmaatregel is terug te vinden op dit begrotingsartikel. Hiervoor is voor 2014 4.525.000 euro voorzien.

Voor de tender “Begeleiding Sociale economiebedrijven in de transitie naar het maatwerkdecreet” is een budget voorzien van 2.700.000 euro (1,2 miljoen euro ESF en 1,5 miljoen euro Vlaamse Cofinanciering).

Voor de tender “Implementatie van het gebruik van het Persoonlijk Actieplan in de ondernemingen in de sociale economie” is een budget voorzien van 5.600.000 euro (2,5 miljoen euro ESF en 3,1 miljoen euro Vlaamse Cofinanciering).

2. SD 2: Minder maatschappelijk noden door meer maatschappelijke diensten te koppelen aan de inschakeling van kansengroepen**2.1. LOKALE DIENSTENECONOMIE**

Als tweede pijler voor de sociale economie schuift het Vlaamse Regeerakkoord de lokale diensteneconomie naar voren. Het basisidee van het decreet lokale diensteneconomie is de uitbouw van een aanvullend dienstenaanbod vanuit de overheid, dat nauw aansluit op maatschappelijke trends en noden zoals onder andere de vergrijzing, verduurzaming en de combinatie arbeid-privé. Door de inschakeling van kansengroepen te bevorderen én de principes van maatschappelijk verantwoord ondernemen in diensten te verankeren, zorgen deze diensten voor een dubbele maatschappelijke meerwaarde. Om het potentieel van de lokale diensteneconomie maximaal te benutten, wordt de bestaande regelgeving op basis van een grondige evaluatie bijgestuurd. Aandachtspunten hierbij zijn afstemming, vereenvoudiging, complementariteit, doorstroom en kwaliteit.

Bereik

Eind 2012 werkten er 2.093 doelgroepwerknemers (1.708 VTE) en 502 omkaderingspersoneelsleden (381 VTE) binnen de lokale diensteneconomie.

Realisaties

Een nieuw decreet

Op basis van de evaluatie uitgevoerd in 2011 en de beleidsaanbevelingen die hierop volgden, besliste ik om de decretale grondslag van de lokale diensteneconomie te vernieuwen. Na een lange en intensieve periode van voorbereiding en overleg met de stakeholders en de betrokken administraties werd op 12 juli 2013 het voorontwerp van decreet betreffende de lokale diensteneconomie definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het ontwerpdecreet ligt nu ter instemming voor bij het Vlaams Parlement.

Het beleidsdomein WSE is al gestart met de operationalisering van dit ontwerp van decreet. Het Departement Werk en Sociale Economie coördineert in nauwe samenwerking met het VSAWSE, de VDAB en het ESF-Agentschap.

Om de afstemming tussen enerzijds het maatwerkdecreet en anderzijds het decreet lokale diensteneconomie te maximaliseren, wordt ook de uitwerking van beide decreten op een parallelle manier aangepakt. Zo worden de inspanningen die de VDAB levert met betrekking tot de ontwikkeling van een nieuwe indiceringsmethodiek op basis van ICF, meteen ook doorvertaald ter voorbereiding van de operationalisering van het decreet betreffende de lokale diensteneconomie. Hetzelfde geldt voor de ICT-toepassing binnen het VSAWSE (zie 4.1.2) en de oproep “Persoonlijk OntwikkelingsPlan (POP) in de sociale economie” van het ESF-agentschap die ook toegankelijk is voor lokale diensteneconomieorganisaties (zie 4.1.2).

De Vlaamse klaverbladen

De meeste Vlaamse klaverbladen kennen op dit moment een structurele verankering en cofinanciering vanuit de belendende domeinen, meer bepaald logistieke hulp en aanvullende thuiszorg, occasionele en flexibele kinderopvang, buurtgerichte kinderopvang, groenjobs en MINA-werkers en huisbewaarders in de sociale huisvesting. Daarnaast werk ik verder aan de verankering van een aantal andere klaverbladen met het nieuwe decreet in het achterhoofd.

Er is regelmatig overleg met belendende beleidsdomeinen in functie van opvolging en bijsturing van de projecten, de evaluatie van de maatregel, de aanpassingen aan de regelgeving lokale diensteneconomie en het regelgevend werk binnen deze beleidsdomeinen. De evaluaties van de klaverbladen zijn achter de rug. Noodzakelijke voorbereidingen worden voorbereid in afwachting van het nieuwe decreet betreffende de lokale diensteneconomie. De voorbereidende gesprekken met de belendende domeinen lopen verder zodat de structurele samenwerkingsverbanden met hen op een snelle en efficiënte manier kunnen verankerd worden na de goedkeuring van het nieuwe decreet LDE. Voor de volgende klaverbladen zijn een aantal stappen gezet:

- de integratieoefening van de groenjobs en de MINA-werkers werd opgestart en zal in het najaar 2013 worden gefinaliseerd;
- voor de klaverbladen kinderopvang zijn samen met de minister bevoegd voor Welzijn afspraken gemaakt om de wijzigingen van beide regelgevingen (nieuw decreet kinderopvang en nieuw decreet LDE) op elkaar af te stemmen;
- de samenwerking met de ministers bevoegd voor Welzijn, Onderwijs en Armoedebestrijding rond preventieve gezinsondersteuning werd gecontinueerd. Deze samenwerking mikt erop de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering te versterken;
- wat het klaverblad ‘logistieke hulp en aanvullende thuiszorg’ betreft, is samen met de minister bevoegd voor Welzijn de juridische verankering van het klaverblad aan het nieuwe decreet voorbereid, rekening houdend met de aanbevelingen uit de evaluatie;

- Het Vlaamse klaverblad ‘buurtsportbegeleiders’ wordt stopgezet eind 2013. Deze proeftuin liep conform het participatiedecreet af in 2013. Op basis van de bevindingen uit de evaluatie van deze proeftuin besliste de minister bevoegd voor Sport dat de lokale besturen de initiatieven buurtsportbegeleiding, in het kader van de lokale diensteneconomie, autonoom verder kunnen opnemen in hun eigen lokaal sportbeleid. De opgebouwde kennis en expertise met betrekking tot buurtsportbegeleiding en – aanbod zal vanuit ISB (Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid) verder verdiept en verruimd worden ten behoeve van en in samenwerking met alle geïnteresseerde lokale besturen.
- de samenwerking in het kader van toerisme werd geëvalueerd door de minister bevoegd voor Toerisme. De huidige projecten zijn gecontinueerd;
- het klaverblad ‘huisbewaarders in de sociale huisvesting’ zal worden aangepast aan het nieuwe decreet LDE, rekening houdend met de aanbevelingen uit de evaluatie.

Groeipad

In uitvoering van het Vlaams Werkgelegenheid- en Investeringsplan 2010-2011 (WIP) enerzijds en het nieuwe Vlaams Interprofessioneel Akkoord (VIA IV) voor de social- en non-profit anderzijds, was een groeipad voor de sociale economie voorzien. Conform de afspraken in het sociaal akkoord en omwille van het beperkte groeipad, zijn de middelen voor de periode 2011-2012 geclusterd, zodat een groter contingent VTE's per oproep mogelijk was. Hiertoe is in september 2011 een open oproep voor bijkomende tewerkstelling van 100 VTE doelgroepwerknemers gelanceerd; 62 aanvragen met een totaal contingent van 100 VTE doelgroepwerknemers en 6,3 VTE omkadering werden goedgekeurd. In het najaar 2013 zal een geclusterde oproep (2013-2014) worden gelanceerd waarbij op een administratief eenvoudige wijze de voorziene 110 VTE zullen worden toegekend.

Ondersteuning van de regierol van lokale besturen bij de uitbouw van de lokale diensteneconomie.

De regierol van lokale besturen is geïntegreerd in de nieuwe ondersteuningsstructuur (zie SD 4). In afwachting van de opstart van de nieuwe beleidscyclus in 2014 worden de bestaande subsidiebesluiten voor 2013 met 12 maanden verlengd en wordt een subsidie voorzien van 550.000 euro voor alle centrumsteden. In 2013 werd een oproep gelanceerd waarop kan worden ingetekend voor een subsidiëring op basis van de meerjarenplanning die binnen de beleids- en beheercyclus dient te worden opgesteld.

Beleidsopties

Besluit van de Vlaamse Regering ter uitvoering van het decreet betreffende de lokale diensteneconomie

Na de goedkeuring van het decreet LDE volgt de uitwerking van het uitvoeringsbesluit. In de voorbereiding van het decreet werden uiteraard al heel wat zaken meegenomen, maar de operationalisering dient nog op punt te worden gezet. Die operationalisering is al in volle voorbereiding (zie 4.2.2). In volledige afstemming met en parallel aan de operationalisering van het maatwerkdecreet, zullen de projectcel en de verschillende experts binnen het beleidsdomein het BVR LDE uitwerken, conform de methodiek die gehanteerd werd bij het vormgeven van het decreet. Het is, net als bij het BVR maatwerk (zie 4.1.3), mijn ambitie om het BVR LDE te laten goedkeuren met een datum van inwerkingtreding op 1 juli 2014. Om de overgang naar het nieuwe decreet te faciliteren en om de lokale diensteneconomieondernemingen voldoende tijd en ruimte te geven om aan de nieuwe reglementering te voldoen, zullen de nodige overgangsmaatregelen worden voorzien in het BVR.

Naar een verdere structurele verankering van de klaverbladen in het kader van het nieuwe decreet

Aangezien het decretale kader –waarbinnen de bestaande klaverbladen structureel verankerd zijn– vervalt, dienen de klaverbladen te worden ‘vastgehaakt’ aan het nieuwe decreet LDE. Dit is bovendien het geschikte moment om de bestaande samenwerking te optimaliseren en de belemmeringen die aan het licht kwamen in de verschillende evaluaties, te remediëren. Concreet zullen volgende klaverbladen met het nieuwe decreet lokale diensteneconomie worden afgestemd: *logistieke hulp en aanvullende thuiszorg, kinderopvang, sociale huisvesting, groenjobs en MINA-werkers*.

Het klaverblad ‘*buurtsportbegeleiders*’ wordt tot eind 2013 gecontinueerd. Daarna onderzoek ik samen met de minister bevoegd voor Sport een nieuwe invulling van de samenwerking.

Samen met mijn collega’s van Armoede en Welzijn wordt onderzocht hoe de lopende projecten in het kader van *preventieve gezinsondersteuning* structureel verankerd binnen het nieuwe decreet. Tot slot bekijk ik samen met mijn collega bevoegd voor Toerisme hoe we de lopende projecten structureel kunnen verankeren.

Groeipad

Conform het VIA IV-akkoord zal in het najaar 2013 een uitbreiding worden voorzien (110 VTE) waarbij de voor 2013 en 2014 afgesproken VTE samen zullen worden verdeeld.

Budget

De kredieten voor de maatregel lokale diensteneconomie zijn te vinden op het begrotingsartikel JC0/1JE-F-2B/WT. In 2014 is voor de maatregel lokale diensteneconomie in totaal een budget van 22.220.000 euro voorzien inclusief VIA.

2.2. ARBEIDSZORG

Arbeidszorg wil arbeidsmatige activiteiten aanbieden aan personen die nood hebben aan of de behoefte voelen om te werken, maar die (nog) niet of niet meer in staat zijn tot betaalde arbeid in reguliere of sociale economie. In arbeidszorg staat werk centraal, maar de zorg voor de persoon is ook zichtbaar aanwezig. In het ideale geval is arbeidszorg een opstap naar betaalde arbeid. Arbeidszorg komt voor in diverse domeinen: geestelijke gezondheidszorg, de gehandicaptensector, het algemeen welzijnswerk en de sociale werkplaatsen. Structureel is arbeidszorg enkel verankerd in de regelgeving sociale werkplaatsen en in de dagcentra voor personen met een handicap in het kader van begeleid werk.

Bereik

Op 31 december 2012 werden 1718 arbeidszorgmedewerkers begeleid door 72 gesubsidieerde VTE omkadering.

Realisaties

Op 14 juni 2013 keurde de Vlaamse regering de conceptnota “W²-decreet” goed. Ik diende deze conceptnota in samen met mijn collega’s van Werk en Welzijn. Hiermee geven we uitvoering aan een engagement uit het regeerakkoord 2009-2014 om een aangepast kader te creëren voor werkzoekenden die ver verwijderd zijn van de arbeidsmarkt en om de maatschappelijke positie van (ex-)psychiatrische patiënten op het vlak van tewerkstelling te verbeteren door een structurele samenwerking tussen de beleidsdomeinen Werk en Sociale Economie (WSE) en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG).

Op basis van deze conceptnota wordt een aanbouwdecreet uitgewerkt. In eerste instantie wordt de juridische basis gelegd voor enerzijds activeringstrajecten voor personen die stappen zetten richting betaalde arbeid en anderzijds voor trajecten maatschappelijke oriëntatie voor personen voor wie betaalde arbeid op langere termijn niet haalbaar is. Daartoe zal een inventaris worden gemaakt van de bestaande arbeidsmatige activiteiten waarvoor dan in een tweede fase een juridisch kader zal uitgetekend worden.

Ondertussen wordt, ook op het terrein, verder gewerkt om, waar mogelijk, elementen van het nieuwe beleidskader te verankeren. In uitvoering van het VESOC-akkoord ‘Alternatieven jobkorting’ dat op 16 december 2011 door de Vlaamse regering werd goedgekeurd, werd vorig jaar een oproep voor 400 doorstroomtrajecten uit de arbeidszorg gelanceerd. Doelstelling van deze trajecten is de uitstroom uit arbeidszorg naar betaalde arbeid te verhogen en te onderzoeken hoe empowerment, competentieversterking en stage op een externe werkvloer de drempels naar betaalde arbeid (of een traject naar betaalde arbeid) kunnen wegwerken. Tot eind juli werden al 392 personen bereikt (386 hebben momenteel een traject opgestart, voor 6 andere loopt de aanvraagprocedure, 2 personen hebben ook al het traject afgerond).

De experimenten arbeidszorg in uitvoering van het voormalige Meerbanenplan werden verlengd van 1 januari 2013 tot en met 31 december 2013. Dit gebeurde in functie van een optimale benutting van het beschikbare budget en met het oog op een nieuw geïntegreerd beleidskader. In totaal gaat het over 29 experimenten. Er werden 292.725 uren arbeidszorg (op jaarbasis) toegekend, wat neerkomt op 187,64 VTE arbeidszorgmedewerkers.

Beleidsopties

Dit najaar wordt verder gewerkt aan de verdere vertaling van de conceptnota naar een eenduidig regelgevend kader Werk-Zorgtrajecten voor de structurele samenwerking tussen beide beleidsdomeinen voor personen die nog niet, niet of niet meer terecht kunnen op de arbeidsmarkt. De ambitie is om nog deze legislatuur, uiterlijk begin 2014, samen met mijn collega's bevoegd voor Werk en Welzijn een ontwerpdecreet in het Vlaams Parlement in te dienen. In afwachting van een nieuw decreet worden de experimenten verdergezet, waar mogelijk met nieuwe elementen, en loopt het overleg met de diverse stakeholders verder.

Budget

Het krediet voor arbeidszorg is voorzien op het begrotingsartikel JC0/1JE-F-2-D/WT. Voor deze maatregel is voor 2014 een krediet van 4.628.000 euro beschikbaar.

3. SD 3: Nieuwe duurzame jobs creëren door doorstroom te realiseren

‘Duurzame’ jobs voor kansengroepen is het oogmerk van de sociale economie. Natuurlijk mag dat niet verengd worden tot bijkomende jobs in de sociale economie. Ook de doorstroom naar een job in de reguliere sector is belangrijk. Elke werknemer die doorstroomt, maakt immers een plaats vrij in de sociale economie voor werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Doorstroom vanuit de sociale economie is de overstap naar een arbeidssituatie met minder intensieve ondersteuning. Dat kan zowel binnen de sociale economie zijn als naar een reguliere arbeidsplaats zonder of met tijdelijke ondersteuning. Doorstroom is niet voor iedereen vanzelfsprekend.

Sommige mensen zullen nooit doorstromen of kunnen dat enkel mits ondersteuning. Persoonlijke ontwikkelingsplannen zijn een prima instrument om doelgroepwerknemers in de sociale economie een mooi loopbaanperspectief te bieden, op eigen ritme en rekening houdend met hun competenties. Toont een screening van de competenties aan dat doorstroom of opstap mogelijk is, dan zal bekeken worden hoe dat het best gerealiseerd kan worden. Of de stap naar de reguliere economie een succes wordt, hangt af van de beschikbare vacatures en de begeleiding en ondersteuning bij de nieuwe werkgever. Die laatste staat er niet alleen voor, maar zal via een begeleid doorstroomtraject met stagemogelijkheid de stap naar een reguliere contract kunnen zetten. Afspraken met de minister bevoegd voor Werk zijn gemaakt. Als een duurzame doorstroming niet haalbaar blijkt, dan moet een terugkeer naar de sociale economie mogelijk blijven.

Realisaties

Doorstroom heeft een structurele plaats in het decreet betreffende maatwerk bij collectieve inschakeling en het ontwerp van decreet betreffende de lokale diensteneconomie. Op basis van de periodieke screening van de ondersteuningsnood van de individuele doelgroepwerknemer, gekoppeld aan een inschatting van de kans op geslaagde doorstroom, kunnen doorstroomtrajecten worden opgestart. Een flankerende module om dit traject te faciliteren voor werknemer en werkgever is voorzien in beide decreten. Dit gebeurde in afstemming met de beleidsintenties van de minister van Werk die bevoegd is voor de individuele inschakeling vanaf het moment dat de terugkeergarantie afgelopen is.

Ook de uitvoering en opvolging van de ESF-oproepen rond doorstroom wordt nauw opgevolgd. De ervaringen uit deze pilootprojecten worden als input gebruikt bij de opmaak van het regelgevend kader. De oproep “Uitstroom Sociale Economie” heeft als doelstelling de verhoging van de uitstroom uit de sociale economie naar het normaal economisch circuit. Een voorwaarde binnen deze oproepen is het opstellen van een partnerschap bestaande uit zowel sociale economiebedrijven als bedrijven uit het reguliere economische circuit. De oproepen worden bijzonder ruim opgevat om promotoren te stimuleren om de diverse thema's, samenwerkingen en activiteiten te combineren. De outcome-gerichte ESF-methodiek laat hen toe zelf de nodige activiteiten aan te geven en te organiseren.

Binnen deze oproep werden 17 projecten opgestart. De looptijd van deze projecten is 24 maanden. De eerste projecten zijn gestart op 01/04/2012 en lopen tem 31/03/2014. De laatste projecten lopen van 01/01/2013 tem 31/12/2014. De 17 projecten betrekken samen een 100-tal bedrijven uit de sociale en reguliere economie.

Het ESF-Agentschap volgt het verloop van de projecten nauw op en voorziet ondersteuning waar nodig. Zo organiseert het agentschap 4 keer per jaar een themawerking rond een subthema van uitstroom uit de sociale economie. De input uit de themawerking wordt meegenomen bij de uitwerking van het regelgevend kader rond het doorstroomluik.

Beleidopties

Voor wat betreft de inbedding van doorstroom in de regelgeving verwijs ik naar SD 1 en SD2. De uitvoering en opvolging van de ESF-oproep doorstroom wordt in functie van de uitvoeringsbesluiten verder opgevolgd via de themawerking.

Budget

Voor 17 projecten binnen de oproep “Uitstroom sociale economie” werd 2.558.269,02 euro (€1.151.221,08 ESF en €1.407.047,94 Vlaamse Cofinanciering) besteed.

4. SD 4: De weg naar een socialere economie faciliteren

4.1. Uitbouw van een gericht en complementair ondersteuningsaanbod

Duurzame tewerkstelling in de sociale economie realiseer je niet alleen door loon- en omkaderingspremies toe te kennen of een rugzak mee te geven met de werknemer. Van de ondernemingen wordt ook een engagement en expertise verwacht op vlak van o.a. methodiek, management en doelgroepenbeleid. Naast de Vlaams erkende organisaties in de sociale economie is er een brede groep van organisaties en ondernemingen die vraagt om ondersteuning bij het verwezenlijken van de principes van de sociale economie en (ruimer) MVO in hun bedrijfsvoering. Voorbeelden hiervan zijn de coöperaties, die volgens de principes van de sociale economie ondernemen. Maar ook ondernemingen uit de klassieke profit-, social profit- en non-profitsectoren die hun ondernemen willen verduurzamen door, naast de zuiver economische resultaten, ook sociale en ecologische resultaten voorop te stellen.

De voorbije jaren werd een breed instrumentarium ter ondersteuning van de sociale economie uitgebouwd. De organische groei van dit ondersteuningsaanbod heeft jarenlang ingespeeld op kansen in de sector, maar creëerde ook versnippering van kennis en dienstverlening. Ook werden een aantal gemeenschappelijke behoeften onvoldoende erkend, zoals bijvoorbeeld de nood aan innovatieversterking.

In lijn met de vereenvoudiging van de werkvormen binnen de sociale economie tot twee pijlers –met name maatwerk bij collectieve inschakeling en lokale diensten– en conform het Vlaamse Regeerakkoord werd het huidige ondersteuningsaanbod dan ook hervormd op basis van de noden van sociale ondernemers en met het oog op de ondersteuning van innovatie in de sociale economie. Het nieuwe decreet biedt een antwoord op de verscheidenheid aan ondersteuningsbehoeften, waarbij aandacht gaat naar zowel individuele als collectieve dienstverlening. Het decreet geeft een solide basis aan de toekomstige ondersteuning van het ondernemerschap binnen de sociale economie en de bevordering van het sociaal en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap. Zowel toekomstige maatwerkbedrijven, als initiatieven lokale diensteneconomie en coöperatieve en maatschappelijk verantwoorde ondernemers komen in aanmerking voor gerichte managementondersteuning.

Realisaties

In het voorjaar van 2012 werd het ‘Decreet voor de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen’ aangenomen door het Vlaams Parlement en bekrachtigd door de Vlaamse Regering. Hiermee was het kader voor een vernieuwde en effectieve ondersteuning van de sociale economie een feit.

Dit kader heeft de ambitie de ondernemingen in de sociale economie op een adequate en toekomstgerichte manier te ondersteunen en daarnaast het maatschappelijk verantwoord ondernemerschap verder te faciliteren.

Met het beleidsdomein EWI en de agentschappen binnen WSE wordt bekeken hoe de toekomstige ondersteuningsmaatregelen optimaal op elkaar afgestemd kunnen worden, waar samenwerking mogelijk is en hoe deze best wordt verankerd.

In 2013 werd verder gewerkt aan de concretisering van de eigenlijke uitvoering van de vernieuwde ondersteuning. In het najaar van 2012 werd met de publicatie van de selectieleidraad de eerste stap in de gunningsprocedure gezet.

Het resultaat daarvan was een ontwerp convenant die op 19 juli 2013 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Op 2 augustus werd het convenant ondertekend en kon CollondSE vzw, aan wie de opdracht werd gegund, de werkzaamheden aanvangen.

Na de goedkeuring op 26 oktober 2012 van het Besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van de regierol van gemeenten op het vlak van de lokale sociale economie, keurde de Vlaamse regering op 6 juli het Besluit tot bepaling van de regierol van gemeenten op het vlak van de lokale sociale economie principieel goed ter uitvoering van artikel 15 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van MVO. Het voorziet in de mogelijkheid tot steun voor die gemeenten die een regierol op het vlak van de lokale sociale economie opnemen. Die regierol bestaat uit de ontwikkeling van een beleidsvisie op sociale economie, en het faciliteren van de samenwerking met en tussen de sociale economie. Er is gekozen om de regierol en de actorrol te ontdubbelen en de ondersteuning van de regierol intern en rechtsreeks te organiseren bij de lokale besturen zelf, en dus niet via een intermediair niveau. De gemeenten kunnen hierop intekenen in hun reguliere meerjarenplanning die ze in de loop van 2013 dienen op te maken in het kader van de beheers- en beleidscyclus (BBC), met het oog op een subsidiëring vanaf 2014. In afwachting van de subsidiëring in 2014 werd ook in 2013 de ondersteuning van centrumsteden voor de uitbouw van hun lokale regierol verlengd.

Het Sociaal investeringsfonds (Sifo) werd opgestart in 2009. De opvolging van het SIFO vindt plaats binnen het Strategisch Comité met daarin vertegenwoordigers van PMV, het Departement WSE, het kabinet Sociale Economie, een financieel expert met kennis van de sector en een vertegenwoordiger vanuit de sector. Per 31/8/2013 keerde het Sifo ruim 8,4 miljoen euro uit voor de cofinanciering van 198 specifieke dossiers. Daarvan werd 117.000 euro aangewend voor de cofinanciering van 27 impuls kredieten. Het gemiddelde aandeel aan cofinanciering door het Sociaal investeringsfonds bedraagt 60%. Dit betekent dat er in totaal 16 miljoen euro werd geïnvesteerd in de sector van de sociale economie.

Op 30 september 2011 werd de nieuwe reglementering goedgekeurd die de investeringssubsidies voor de beschutte werkplaatsen regelt. Erkende beschutte werkplaatsen kunnen een subsidie krijgen voor het aankopen, uitbreiden of (ver)bouwen van hun onroerende infrastructuur. In 2012 werden 3 dossiers goedgekeurd voor een totaal bedrag van 1.668.274 euro. In 2013 werd er tot nu toe een subsidie gegeven aan 1 werkplaats voor een bedrag van 322.136,56 euro. Zes andere werkplaatsen hebben aangegeven dat ze een dossier willen opstarten.

Beleidsopties

In het najaar van 2013 komen het uitvoeringsbesluit voor de oprichting van de commissie sociale economie binnen de SERV en het bijhorende benoemingsbesluit op de Vlaamse Regering, in uitvoering van art.6 t/m 8 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het MVO.

Om prioriteit te kunnen geven aan de voorbereiding van het ondersteuningsorgaan is de opmaak van de uitvoeringsbesluiten voor de individuele managementondersteuning, de financiële ondersteuning op maat, de innovatiesteun en de wetenschappelijk onderbouwde managementopleidingen verschoven naar het najaar van 2013.

De uitbouw van de lokale sociale economie in regie van de steden en gemeenten werd als een Vlaamse beleidsprioriteit opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2012 houdende de regierol van de gemeenten op het vlak van de sociale economie. De subsidieaanvraag en toekenning 2014 en volgende jaren gebeurt in het kader van het planlastendecreet door de koppeling van lokale acties aan een Vlaamse beleidsprioriteit in de meerjarenplanning van het lokale bestuur.

De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS) met rechtspersoonlijkheid kunnen via een projectoproep die eind september werd opengesteld tot 15 januari 2014 een subsidieaanvraag indienen bij het VSA. Naast de BBC rapportering van de lokale besturen rapporteert het IGS rechtstreeks aan het VSA binnen dezelfde timing als BBC en zoveel mogelijk met dezelfde gevraagde gegevens.

Budget

Aansluitend op het decreet ‘ondersteuning van het ondernemerschap op vlak van de sociale economie en de stimulering van het MVO’ zijn vanaf 2014 de middelen bestemd voor de ondersteuningsstructuren en ondersteuningsinitiatieven volledig afgezonderd van de specifiek maatregelgebonden kredieten en voorzien op de begrotingsartikelen JC0/1JE-F-2-C/WT – 9.182.000 euro en JB0/1JE-F-2-A/WT - 453.000 euro.

De kredieten voor de investeringsbijdragen beschutte en sociale werkplaatsen vormen een onderdeel van het begrotingsartikel JC0/1JE-F-2-A/WT. Het betreft in totaal 1.924.000 euro voor 2014.

4.2. Een nieuw elan voor het imago van de sociale economie

Het voorziene groeipad uit het Vlaamse Regeerakkoord is een prima aanzet om de werkzaamheidsgraad van kansengroepen op te krikken. Om iedereen, ongeacht scholing, afkomst, fysieke of psychische beperkingen een kans op een duurzame job te geven, is bereidwilligheid van alle betrokkenen nodig. Niet enkel de voor de hand liggende en rechtstreeks betrokken partners, ook ‘de klanten’ dragen bij tot een positieve beeldvorming van sociale economie.

Sociale economie is meer dan werk aanbieden op maat en in functie van de mogelijkheden van mensen die moeilijk voet aan de grond krijgen op de arbeidsmarkt. Het zijn ondernemingen die met hun expertise over inschakelingmethodieken en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap erin slagen het beste uit hun werknemers te halen en kwalitatieve producten en diensten te leveren aan hun klanten. Werk op maat, betrokkenheid van de werknemers, kwalitatieve producten en diensten, pioniersrol in innovatie van maatschappelijk relevante niches, een duurzame en sociale aanpak én een rendement dat ook ecologische en maatschappelijke winst beoogt. Sociale economie biedt toekomst en is een hefboom voor een andere en socialere economie. Door een goede communicatiestrategie, die afgestemd is op mogelijke initiatieven van de sector zelf, zal dit beeld en die meerwaarde van sociale economie worden versterkt.

Realisaties

Deze opdracht is opgenomen in de aanbesteding van het nieuwe collectieve ondersteuningsorgaan.

4.3. Ruimte maken voor nieuwe ideeën in de sociale economie

Innovatie versterkt de ambities van de sociale economie. Het is dan ook belangrijk om ruimte te bieden voor innovatie binnen het beleid en de ondersteuningsstructuren. Succesvolle innovatie gebeurt zelden toevallig, maar is meestal het resultaat van een proces waarin kennis, technologie en creatieve ideeën stapsgewijs worden omgezet in nieuwe producten of diensten. Optimale toegang tot het bestaande innovatie-instrumentarium is dan ook een must. Het is niet alleen een kans om innovatie in de sociale economie te versnellen, het maakt ook mooie win-win situaties tussen het beleid sociale economie en het innovatiebeleid mogelijk. Net door de kruisbestuivingen met andere actoren kan innovatie in producten, diensten en processen echte veranderingen teweegbrengen.

Realisaties

Innovatiestrategie

De strategie om innovatie in de sociale economie zuurstof te geven, werd opgemaakt in afstemming met de reflectiegroep innovatie en sociaal ondernemerschap⁵. Deze reflectiegroep maakt deel uit van de regiegroep sociale innovatie binnen het beleidsdomein Innovatie. Uit de reflecties van de werkgroep ‘innovatie in de sociale economie’⁶, die mee vorm gaf aan de innovatiestrategie, bleek duidelijk dat het niet wenselijk is om vanuit de overheid de richting van de innovatie op sectorniveau te bepalen maar wel om deze innovatie alle kansen te geven.

De innovatiestrategie bracht een aantal prioritaire doelstellingen naar voren. Informatie en ervaringen uitwisselen, zowel binnen de overheid als op het terrein, was daar een van. Het overheidsbeleid moet maximaal worden afgestemd om de sociale ondernemers te ‘empoweren’ om innovatie te realiseren, over de verschillende beleidsdomeinen heen.

Op basis van de onderzoeksresultaten en in lijn met het regelgevingstraject werd in de innovatiestrategie naar voor geschoven op welke wijze de sociale economieprojecten kunnen rapporteren over hun duurzaamheid en innovatie. Deze duurzaamheidsrapportering is structureel verankerd in zowel het maatwerkdecreet als het decreet betreffende de lokale diensteneconomie. De BVR's van beide decreten zullen deze organisatievoorwaarde concretiseren.

Tot slot is in het nieuwe decreet betreffende ‘de ondersteuning van ondernemerschap op het vlak van sociale economie en de stimulering van maatschappelijk verantwoord ondernemen’ een rechtsgrond voor innovatiesteun voorzien zodat in de toekomst op een structurele manier ondersteuning kan worden geboden voor innovatie.

Ondersteuning van innovatieve projecten

Via een EFRO-project 'Innovatiepunt' van VOSEC vzw werd tot juli 2013 ingezet op het verbeteren van de innovatiecultuur binnen de sociale economie. In het nieuwe ondersteuningskader is een rechtsgrond voor innovatiesteun voorzien. Gesprekken met IWT voor afstemming van het ondersteuningsinstrumentarium zijn opgestart.

Ook in 2013 werd een innovatieoproep gelanceerd voor 2 miljoen euro. Tot 15 november kunnen sociale-economie ondernemingen een innovatieproject insturen. Om zoveel mogelijk projecten te bereiken werd het maximale subsidiebedrag beperkt tot 100.000 euro.

⁵ Een werkgroep bestaande uit een deel van de stakeholders van het IWT-innovatieplatform.

⁶ Een werkgroep die op zijn beurt voortkwam uit de reflectiegroep Innovatie en Sociaal Ondernemerschap.

Na advies van een beoordelingscommissie –samengesteld uit experts van het IWT, het departement WSE en het VSAWSE– krijgen een twintigtal projecten opnieuw de kans om gedurende 14 maanden met financiële ondersteuning te werken aan een innovatief project.

Beleidsopties

Om prioriteit te kunnen geven aan de voorbereiding van het ondersteuningsorgaan, aan de opmaak van het maatwerkdecreet en het decreet betreffende de lokale diensteneconomie, zijn de opmaak van het uitvoeringsbesluit voor de financiële ondersteuning op maat en de innovatiesteun verschoven naar het najaar van 2013. De beleidsvoorbereiding die gepaard gaat met de uitwerking van deze BVR's kan niet los worden gezien van de engagementen opgenomen in de innovatiestrategie. Gelijktijdig en in nauwe samenhang met de opmaak van beide BVR's staan deze evaluaties⁷ dus eveneens op de agenda.

In afstemming met het IWT-traject 'sociale innovatie' zal een overzicht worden gemaakt van het bestaande instrumentarium binnen de overheid en worden de opportuniteiten tot samenwerking in kaart gebracht als basis voor verdere afstemming. Daarnaast wordt het EFRO-project 'Innovatiepunt' geëvalueerd en wordt bekeken in hoeverre de resultaten van deze evaluaties een vertaling kunnen krijgen in een meer langdurige innovatiesteun binnen het kader van het luik individuele ondersteuning van het ondersteuningsdecreet. De eerste pistes liggen reeds op tafel.

Budget

Op het begrotingsartikel JC0/1JE-F-2-C-WT is een krediet voorzien van 4.000.000 euro ter ondersteuning van de ontwikkeling van innovatie binnen de sociale economie.

4.4. Inzetten op expertiseontwikkeling en -overdracht

Realisaties

Monitor/begeleider in de sociale economie

Met het oog op een opwaardering van het knelpuntberoep 'monitor in de sociale economie' liep tot eind 2011 een opleidingsproject voor voltijdse werkzoekenden met een looptijd van 240 uur. Sinds 2012 loopt de aanvraag voor programmatie via de provinciale VDAB-regiedirecties. Momenteel loopt er van 6/2/2012 tot 31/1/2014 een opleiding in samenwerking met CVO Sociale School Heverlee. De opleiding kan door voltijdse en deeltijdse werkzoekenden gevolgd worden met een VDAB-contract.

Naast de genoemde opleidingen is er ook nog het ervaringsbewijs 'monitor/begeleider in de beschutte en sociale werkplaatsen' dat bij de erkende testcentra kan behaald worden.

Steunpunt WSE

Binnen het Steunpunt WSE is gekozen voor een meer geïntegreerde aanpak met bevoegdheid Werk, met daarbij specifieke aandacht voor Sociale Economie. Omwille van efficiëntie worden gezamenlijke activiteiten ontwikkeld op het snijvlak van Werk en Sociale Economie. Voor de specifieke acties rond sociale economie is binnen het steunpunt een aparte onderzoekscel voorzien. Deze onderzoekscel (SERC: Social Economy Research Centre) specialiseert zich in de sociale - en meerwaardeneconomie en het sociaal ondernemerschap. Binnen het SERC zijn 3 werkpakketten voorzien:

---

⁷ Een evaluatie rond financiële ondersteuning en een evaluatie rond innovatie.

1. Uitbreiding van de monitor van de sociale economie
  - een verruiming van de populatie van sociale ondernemingen (hiva): methodologie en analyse
  - de weg naar een bredere meting van meerdere waarden gerealiseerd door de sociale economie: methodologie, onderzoek, analyse (hogent)
2. Empowerment van de gemeenschap door sociaal ondernemerschap (hiva)
3. Analyse van tewerkstellingsmogelijkheden (joboportunities) voor kansengroepen (hiva)

Beleidsopties

Monitor/begeleider in de sociale economie

Op basis van de invulling van de module ‘begeleiding op de werkvloer’ in het kader van de nieuwe regelgevingen zal de vertaling naar competenties en een passend vormingsaanbod voor monitoren worden uitgewerkt.

Steunpunt WSE

In 2013 continueert het SERC, het Social Economy Research Centre, binnen het Steunpunt WSE haar werkzaamheden.

VIONA

Het komende jaar wordt bekeken hoe het VIONA-onderzoeksprogramma de beleidsontwikkeling binnen de sociale economie wetenschappelijk kan ondersteunen.

5. SD 5: Kwaliteit voorop stellen

Realisaties

De Vlaamse Regering hecht veel belang aan de inschakeling van kansengroepen en de uitbouw van een aanbod van maatschappelijke diensten. Hierbij is het logisch om kwaliteitsgaranties te vragen van de ondersteuning en begeleiding, met aandacht voor de integratie van MVO. Deze principes kregen een concrete vertaling in zowel het maatwerkdecreet als het LDE-decreet en worden geconcretiseerd in de BVR's.

Een kwaliteitskader werd uitgewerkt, waarbij een opening geboden wordt naar zowel de bestaande kwaliteitsmodellen die binnen de sociale economie gehanteerd worden als naar internationaal gevalideerde modellen, en dit zonder af te stappen van een aantal minimale criteria waaraan deze kwaliteitsmodellen dienen te voldoen. De kwaliteit van deze modellen blijft dus gegarandeerd en benchmarking wordt mogelijk.

In het kader van het ESF-project ‘kwaliteitsmanagement in de sociale economie’ werd aan de hand van de op EFQM gebaseerde kwaliteitswijzer een kwaliteitszorgmethodiek voor de beschutte en sociale werkplaatsen uitgebouwd. Dit project liep af in mei 2013. Aansluitend werd in navolging van dit project een nieuw ESF-project met als onderwerp de verdere professionalisering van de sociale economie opgestart. Het project wordt uitgebreid naar de lokale diensteneconomie en zal de overgang naar het nieuwe maatwerkdecreet en LDE-decreet faciliteren.

Beleidsopties

Medio 2013 werd een Werkgroep Kwaliteit WSE opgestart voor de uitwerking van een advies inzake de kwaliteitsopvolging binnen het beleidsdomein.

De uitwerking van een gedragen, gemeenschappelijke en afgestemde visie op kwaliteitsopvolging is de kernopdracht van deze werkgroep

Voor de kwaliteitsborging en kwaliteitsopvolging binnen de tewerkstellingsmaatregelen in de sociale economie wordt de ingeslagen weg verder gezet.

6. SD 6: Maximale maatschappelijke meerwaarde realiseren

Een ambitieus beleid rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) organiseren vereist een meerjarenplanning. Daarom is bij de start van deze legislatuur een actieplan opgemaakt dat deze strategische doelstelling uit de beleidsnota vorm en focus gaf. Dit actieplan steunt op twee pijlers:

- ervaringsuitwisseling via partnerschappen, wat moet leiden tot een brede, gedragen aanpak binnen én buiten de overheid;
- een stimulerend beleid naar organisaties om vernieuwend in te spelen op de MVO-trends van (over)morgen.

Sociale innovatie is een relatief onbekend concept, dat echter meer en meer weerklink vindt. De term sociale innovatie wordt gebruikt voor vernieuwingen die expliciet een sociaal oogmerk hebben en die vertrekken vanuit een maatschappelijke uitdaging. Via voorbeeldprojecten wil ik deze vorm van innoveren stimuleren.

Zo verdienen de principes van het coöperatief ondernemen een opwaardering. Coöperatief ondernemen is een vorm van ondernemerschap waarbij mensen samen een oplossing vinden voor gemeenschappelijke noden en verwachtingen. Maatschappelijk oogmerk en participatie staan centraal. Deze ondernemers verdienen erkenning en ondersteuning.

6.1. Sociaal innoveren door sociaal inspireren

De principes van coöperatief ondernemen opwaarderen

Coöperatief ondernemen is een model met toekomst. Om dat profiel aan te scherpen, werd tijdens deze legislatuur samen met de partners op het terrein een strategisch actieplan opgemaakt. Binnen de beleidsfocus op coöperatief ondernemen wordt vooral ingezet op twee specifieke sporen:

- coöperatief ondernemen als participatief ondernemen, waarbij andersoortige relaties met werknemers, klanten, leveranciers en samenleving worden uitgebouwd;
- coöperatief ondernemen als succesvol alternatief om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.

Het is mijn ambitie om coöperatief ondernemen duidelijk te profileren als een toekomstgerichte ondernemingsvorm, onderbouwd met succesvolle projecten op het terrein en wetenschappelijk onderzoek. Hierbij gaat in de eerste plaats aandacht naar zowel de startende als de coöperatieve ondernemer. Een tweede belangrijke doelgroep zijn intermediaire organisaties die ondernemers groeperen, opleiden of ondersteunen.

Realisaties

Eind 2010 startte de uitvoering van het actieplan coöperatief ondernemen, waarvan de uitvoering onverminderd verder loopt:

- om de coöperatieve ondernemingsvorm en –filosofie te promoten, is communicatie nodig, naast een slimme bundeling van beschikbare informatie, instrumenten en goede praktijken. De portaalsite www.cooperatiefvlaanderen.be werd ontwikkeld en is sinds oktober 2011 online.
- de uitbouw van het coöperatief ondernemerschap startte met de ondersteuning van beginnende ondernemers. Het actieplan voorziet hiertoe collectieve infosessies en individuele eerstelijns-ondersteuning. In 2011-2012 werden vier infosessies georganiseerd en 30 individuele dossiers behandeld.
- in mei 2011 werd het VIONA-onderzoek ‘De meerwaarde van het coöperatief model voor hedendaagse en toekomstige maatschappelijke uitdagingen’ succesvol afgerond. Dit onderzoek geeft een overzicht van zowel sociale als economische voordelen van coöperatieve modellen.
- verder bouwend op het VIONA-onderzoek werd een voorstel voor een transnationaal project ingediend bij het ESF-Agentschap. Het project focust op welke ondersteuning het coöperatief ondernemerschap kan versterken, wat de rol van de overheid daarbij is en welke daarbij bepalende factoren zijn. In geval van goedkeuring zal dat project beginnen lopen in het najaar van 2013 voor een periode van twee jaar.
- op basis van de business cases die in het VIONA-onderzoek zichtbaar werden, werd door het VSAWSE een oproep voor pilootprojecten gelanceerd. De zestien goedgekeurde projecten gingen van start begin oktober 2011 en werkten naar een blauwdruk (een businessmodel) voor nieuwe of vernieuwende organisatie- en financieringsmodellen voor coöperatief ondernemen. Er vonden met de pilootprojecten diverse workshops plaats rond de opmaak van de blauwdrukken, die in oktober 2012 werden opgeleverd. Ze worden in de loop van 2013 geanalyseerd door een externe dienstverlener met het oog op een overkoepelende publicatie.

In 2012 werden nog twee bijkomende oproepen gelanceerd, dit keer vanuit ESF. De eerste van deze ESF-oproepen resulteerde in vijftien goedgekeurde projecten, die op 1 september 2012 van start zijn gegaan en lopen tot eind december 2013. Met de restmiddelen van deze oproep werd begin juli 2012 een tweede oproep gelanceerd, die op zijn beurt resulteerde in dertien goedgekeurde projecten. Deze projecten gingen van start op 1 januari 2013 en lopen tot eind februari 2014. Aan de oproepen is een thematische werking gekoppeld waarbinnen de projecten worden begeleid in de opmaak van hun blauwdruk. Ook deze blauwdrukken worden na analyse meegenomen in de hoger genoemde publicatie.
- zowel de pilootoproep als de daaropvolgende ESF-oproepen wilden projecten stimuleren tot coöperatief ondernemen. De oproepen beoogden in de eerste plaats de blauwdrukken, die breed verspreid zullen worden. Op deze manier wordt aan andere potentiële coöperatieve ondernemers getoond welke kansen en voordelen dit ondernemingsmodel biedt, wat concrete manieren van aanpak kunnen zijn, maar ook wat mogelijke valkuilen zijn.

In de zomer van 2013 werd vanuit het VSAWSE nog een vervolgooproep ‘Opstart van een coöperatie’ gelanceerd, die aan startende coöperaties ondersteuning wil bieden om gedurende zes maanden daadwerkelijk een coöperatie op te richten. De projecten kunnen op drie momenten een projectvoorstel indienen, met name op 15 oktober 2013, 15 december 2013 of 15 februari 2014.
- het actieplan stelt ook de bevordering van netwerking en ontmoeting rond coöperatief ondernemen voorop. Voor het derde jaar op rij vond in juni 2013 de jaarlijkse dag van de coöperatie plaats, onder de titel ‘Scoop op coöperatief ondernemen’, met zo’n 120 aanwezigen. Het programma bood naast een aantal concrete, inspirerende ervaringen gebracht volgens het TEDx-principe, ook workshops rond zeer praktijkgerichte aspecten en tools.

- het sluitstuk van de strategie is de inbedding van de coöperaties in het Vlaamse beleid en specifiek binnen het beleid sociale economie. Binnen het beleid sociale economie werden de coöperaties gevat in het nieuwe decreet voor de ondersteuning van het sociaal ondernemerschap. De opstart, doorstart en erkenning van de principes van het coöperatief ondernemen hebben zo hun plaats ingenomen in het toekomstig beleid.

Beleidsopties

De aandacht die coöperaties de afgelopen jaren en in het bijzonder in 2012 –het VN-jaar van de coöperaties– kregen, mag niet verminderen. Net zoals de afgelopen drie jaar zullen we in 2014 tijdens een jaarlijks event de spots zetten op het coöperatief ondernemen. Dit event zal plaatsvinden in het voorjaar van 2014 en zal de publicatie rond de blauwdrukken alsook de projecten die in dit kader gelopen hebben centraal zetten. Daarnaast zullen nog tot uiterlijk eind september 2014 projecten lopen binnen de genoemde oproep ‘Opstart van een coöperatie’, die nog een extra stimulans wil bieden bij de effectieve oprichting van een coöperatie.

Binnen de werking van het ondersteuningsorgaan, dat gegund werd aan CollondSE vzw en waarvan de opdracht op 1 augustus 2013 is van start gegaan, zijn ook de promotie en ondersteuning van het coöperatief ondernemerschap gevat.

Activiteitencoöperaties

Realisaties

Met het oog op duurzame jobs voor kansengroepen en de realisatie van een socialere economie moedigen activiteitencoöperaties (AC's) het ondernemerschap aan. Voor werkzoekenden en leefloners kan de activiteitencoöperatie een belangrijke optie zijn om een succesvolle start te maken. De activiteitencoöperatie zorgt voor begeleiding en coaching van werkzoekenden en leefloners naar zelfstandig ondernemerschap en een zogenaamde ‘experimenteerruimte’ voor de eigenlijke opstart van een zaak. Van januari tot en met juli 2013 werden al 121 intakegesprekken gevoerd door de vijf⁸ activiteitencoöperaties.

Beleidsopties

Voor het ganse jaar 2013 worden 230 AC-trajecten voor werkzoekenden uit de kansengroepen vooropgesteld. Er wordt daarbij gestreefd naar een zo optimaal mogelijke afstemming en doorstroming tussen de AC's en de ondernemerschapstrajecten die door de minister bevoegd voor Werk worden uitgerold. Daartoe zullen de activiteitencoöperaties vertegenwoordigd zijn in de werkgroepen die in dat kader georganiseerd worden (voorzien in het najaar 2013). Daarnaast streef ik ernaar om de financiering van de vijf activiteitencoöperaties structureel te verankeren en af te stappen van een jaarlijks ministerieel besluit.

---

⁸ Eén in elke Vlaamse provincie.

Budget

Voor 2012 is 822.000 euro op JC0/1JE-F-2-C/WT voorzien ter financiering van de activiteitencoöperaties in Vlaanderen. (zie ook 4.4.1)

Gemeenschapsmunten

Momenteel lopen in diverse landen (op nationaal of stedelijk niveau) projecten rond complementaire munten. Zij vertrekken van een stimuleringsbeleid waar niet met de ‘gewone munt’ betaald wordt én dat een relevante aanvulling is op inspanningen binnen het maatschappelijke middenveld.

De introductie van complementaire munten helpt om de huidige economische crisis en sociale en ecologische uitdagingen innovatief te vertalen naar kansen. Deze strategie zal het gemakkelijker maken voor burgers, organisaties, middenveld, lokale of Vlaamse overheden en bedrijven om initiatieven te nemen die sociaal en ecologisch gedrag bevorderen en belonen. Bijkomend is dit een kans om initiatieven met een marginale kost op een betaalbare wijze in te richten en om diverse beleidsdoelstellingen met elkaar te verbinden, bijvoorbeeld duurzaam gedrag (zoals peters zijn van een bloemenperk, composteren, helpen in het buurthuis) belonen met toegang tot publieke dienstverlening (zoals bibliotheek, sportcomplex of cultuurcentrum,...).

Realisaties

In april 2011 liepen twee projecten i.v.m. gemeenschapsmunten af: ‘Ondersteuning van Letsgroepen in Vlaanderen in een perspectief van duurzaamheid en maatschappelijke meerwaarden’ en ‘Gemeenschapsmunten: proefprojecten Gent’. Beide projecten werden opgevolgd en hun output (kennisopbouw, beleidscommunicatie, steunpuntfunctie, netwerkvorming en het proefproject met 2 munten) werd positief geëvalueerd.

De proefprojecten rond ‘Leermunt’ en ‘Torekes’ worden door lokale partners verdergezet.

In september 2011 ging het innovatieplatform ‘Sociale Innovatie door een breed toepasbaar complementair muntsysteem in Vlaanderen’ van start. Dit innovatieplatform past in het actieplan ‘Innovatief aanbesteden’ van de Vlaamse overheid en werd ondersteund door het IWT. Binnen het innovatieplatform werden alle maatschappelijke betrokkenen (bedrijven, middenveld, dienstverleners, steden en gemeenten,...) uitgenodigd om mee te denken rond een Vlaams complementair muntsysteem. Dit traject werd afgerond eind april 2012.

Begin 2013 werden twee overheidsopdrachten gelanceerd in een samenwerkingsverband tussen het departement WSE, het team Stedenbeleid van het Agentschap Binnenlands Bestuur en het departement EWI. Een eerste opdracht bestaat uit twee percelen en omvat de opstart van een nieuwe complementaire muntkring enerzijds en de implementatie van nieuwe technologie in een bestaande muntkring. Een tweede overheidsopdracht omvat de monitoring van de maatschappelijke meerwaarden van de complementaire muntkringen en het schrijven van een handboek voor lokale besturen en initiatiefnemers om een complementaire muntkring op te starten. Dit handboek zal de ervaringen uit de verschillende Vlaamse proefprojecten en ervaringen uit het buitenland bundelen. Deze projecten worden afgerond in het voorjaar van 2014.

Beleidsopties

Het handboek voor lokale besturen en initiatiefnemers kan een hulpmiddel zijn om complementaire munten op de kaart te zetten bij lokale besturen en steden. In samenwerking met het team Stedenbeleid en het departement EWI zal WSE dan ook inzetten op de verspreiding van de resultaten van de overheidsopdrachten en het handboek via verschillende kanalen.

6.2. Pionieren in maatschappelijk verantwoord ondernemerschap

Bijdragen aan de verduurzaming van onze samenleving door sociale duurzaamheid en MVO-criteria beter te integreren in Vlaams beleid

Realisaties

Binnen de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling maakt MVO deel uit van de horizontale actie Duurzame Productie en Consumptie. Aandacht voor sociale duurzaamheid wordt tegen 2014 gerealiseerd binnen beleidsinitiatieven van de Vlaamse overheid. Concepten zoals strategische partnerschappen met stakeholders, binnen en buiten de overheid (vb. rond www.mvovlaanderen.be) en acties zoals de uitwisseling van MVO-steunmaatregelen met andere beleidsdomeinen zitten vervat in de nieuwe strategie. De langetermijnvisie duurzame ontwikkeling (2050 en verder) garandeert dat alle transities aandacht hebben voor sociale rechtvaardigheid en inclusie. Solidariteit, herverdeling van welvaart en sociale aspecten van werkgelegenheid worden gewaarborgd. De duurzaamheid wordt ook bewaakt bij de opvolging en de bijdragen aan relevante Vlaamse, federale en internationale ontwikkelingen.

Het ESF-onderzoek ‘Bevorderen van duurzaam en transparant ondernemen in Vlaanderen’ zocht a.h.v. interessante buitenlandse cases naar het antwoord op de onderzoeksvraag ‘Hoe kunnen enerzijds de overheid en anderzijds de werkgeversorganisaties duurzaam en transparant ondernemen in Vlaanderen?’. De resultaten van het project werden besproken en voorgesteld aan de stakeholders op een drukbezochte MVO-tweedaagse. Een afsluitend rapport werd opgeleverd in februari 2012. Gelijktijdig werden ook de resultaten van het VIONA-onderzoek ‘Duurzaam ondernemen zichtbaar en doenbaar maken in Vlaanderen’ toegelicht. Dit onderzoek gaat na hoe de ISO26000-norm en de GRI-richtlijnen in Vlaanderen ingezet kunnen worden.

Het tweede MVO-forum (Leuven), met meer dan 150 bezoekers was opnieuw een belangrijk netwerkmoment voor de MVO-gemeenschap in Vlaanderen.

Vanuit het ESF-agentschap werd in oktober 2012 de oproep ‘GRI scan’ gelanceerd. Deze oproep richtte zich op sectoren die aan maatschappelijk verantwoord ondernemen willen werken binnen hun sector. Sectoren krijgen de mogelijkheid om in een eerste fase een MVO -sectorpaspoort op te stellen met een set van GRI-indicatoren. In een tweede fase kunnen ze op basis van dit paspoort bedrijven binnen de sector helpen bij het opstellen van een duurzaamheidsverslag. Aangezien er na een eerste oproep (2 projecten goedgekeurd) nog middelen ter beschikking waren, werd ‘GRI SCAN II’ gelanceerd met gewijzigde organisatievoorwaarden. In totaal zijn ondertussen 12 sectororganisaties aan de slag om een MVO-sectorpaspoort op te stellen en uit te testen in hun sector.

Beleidsopties

Ondernemingen en organisaties krijgen steeds meer de vraag om duurzaam en transparant te werken. Die vraag komt vanuit de samenleving (consumenten en NGO's), van hun werknemers, van beleidsmakers die duurzaamheidscriteria integreren in beleidsmaatregelen en van andere ondernemingen die bepaalde duurzaamheidseisen opleggen.

Het is in dat kader van belang om duidelijkheid te scheppen over de wijze waarop deze duurzaamheid zich vertaalt op microniveau, onder meer in het kader van steunmaatregelen en subsidies. Bovendien is het wenselijk dat bij een eventuele integrale duurzaamheidsbenadering op middellange termijn gelijke interpretaties en erkenningen worden gehanteerd. Vlaanderen staat voor de uitdaging een gemeenschappelijke basis uit te dragen die duurzaam of verantwoord ondernemen ijkt. Deze basis vertrekt best van internationaal erkende modellen, de ambities op het vlak van de internationalisering van kmo's en op het vlak van een duurzame en groene economie in acht genomen.

Ik opteer er dan ook voor om internationaal gevalideerde standaarden zoals GRI en ISO26000 op de kaart te blijven zetten. (zie ook p.33 'Allianties aangaan om MVO te stimuleren') Een grondige evaluatie van het sectorpaspoortenproject moet uitwijzen welk vervolg hierop aangewezen is.

Opdat MVO-beginners en -gevorderden aan de hand van een laagdrempelig aanbod hun MVO-beleid verder vorm zouden kunnen geven, wordt enerzijds een online zelfevaluatiecan op basis van ISO26000 ontwikkeld (geschikt voor reguliere en non-profit-bedrijven) en anderzijds een brochure met MVO-tips.

Allianties aangaan om maatschappelijk verantwoord ondernemerschap te stimuleren

Vlaanderen heeft in het Pact 2020 de ambitie uitgesproken om tegen 2020 MVO algemeen te verspreiden door meer organisaties en ondernemingen maatschappelijke verantwoordelijkheid te laten opnemen. WSE neemt hierin een trekkende rol op. Door meer duurzame organisatievormen, producten en diensten te bevorderen, wil de Vlaamse regering ook het creatieve, innovatieve en ondernemende karakter van onze maatschappij verhogen. Vlaanderen in Actie versterkt zo de strategische rol die bedrijven kunnen spelen in de bevordering van duurzame ontwikkeling.

Realisaties

Het digitaal kenniscentrum (DKC) MVO Vlaanderen (www.mvovlaanderen.be) biedt sinds 2005 een ruim aanbod van instrumenten en informatie om bedrijven en organisaties te helpen om MVO in de praktijk om te zetten. Om de grote hoeveelheid informatie van het DKC tot leven te brengen en als opstap naar het ruimere partnerschap rond het DKC, werd in 2010 gestart met offline-initiatieven. In samenwerking met stakeholders werden tot eind 2010 twee bedrijvencontactdagen, drie seminars en drie lerende netwerken georganiseerd. In 2012 liep een eerste maal start-to-mvo. Ondernemingen kunnen hierbij op een laagdrempelige manier kennis maken met MVO. De concrete uitwerking van dit concept gebeurde in nauw overleg met VOKA, Unizo, Verso, Business&Society, Kauri, UN Global Compact en het Agentschap Ondernemen, via een speciaal opgerichte stuurgroep. De stuurgroep evalueerde het start-to-mvo-concept positief en was vragende partij voor een nieuwe reeks.

Begin 2013 werd 'ikMVOok' in samenwerking met dezelfde netwerken gelanceerd. In dit concept worden meer dan 70 bedrijven begeleid naar een duurzaamheidsverslag.

Bereik

Ook na de stijging van het aantal bezoekers tijdens het vorige werkingsjaar, kende www.mvovlaanderen.be opnieuw een mooie groei met 15% meer abonnees (bijna 1900 abonnees in totaal) op de nieuwsbrief en een stijging van 7848 naar 9282 op één jaar tijd. Dit hangt samen met de offline activiteiten maar ook –en niet in het minst– met de aanwezigheid op twitter en linkedIn die een explosieve groei kenden met bijna 800 volgers na een dik jaar en meer dan 500 linkedIn-leden (een stijging met meer dan 200).

Beleidsopties

In het najaar van 2013 start een nieuwe reeks ‘start-to-MVO’-sessies. Het aanbod voor de deelnemers wordt uitgebreid. Deelnemers die heel het programma doorlopen, kunnen rekenen op extra ondersteuning bij hun eerste stappen in het uittekenen van een MVO-beleid.

Het komende jaar wordt bekeken welke stappen verder gezet kunnen worden met interne en externe partners met het oog op een breed gedragen MVO Vlaanderen dat versnippering van middelen en kennis tegengaat. In afstemming met het beleidsdomein EWI wordt nagegaan hoe het MVO-beleid ook gebruik kan maken van het geïntegreerd ondernemersloket.⁹

Eind 2013 plan ik opnieuw een MVO-forum. Het doel is om de voorziene jaaracties binnen MVO Vlaanderen verder vorm te geven, bottom-up initiatieven te integreren, maximale afstemming met bestaande initiatieven te realiseren en netwerking binnen een brede groep van stakeholders te stimuleren en te ondersteunen.

6.3. Van voorbeeld- naar voorloperfunctie: zelf pionieren

Een inspirerende voorbeeldfunctie vanuit de overheid

Realisaties

Wat de overheid vraagt aan ondernemingen op het vlak van maatschappelijke verantwoordelijkheid, moet ze ook zelf kunnen waarmaken of zelfs beter doen. Het Vlaamse regeerakkoord heeft aan het College van Ambtenaren-generaal de opdracht gegeven om een meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid voor permanente efficiëntiewinst op te stellen en voor te leggen aan de regering. Binnen dit meerjarenprogramma focust een actielijn op het duurzaam optreden van de overheid. De onderzoeksresultaten van de hoger genoemde VIONA- en ESF-onderzoeken (zie p.32) bieden inspiratie om deze ambitie waar te maken.

Beleidsopties

Op basis van de onderzoeksresultaten van de VIONA- en ESF-onderzoeken zullen het Departement WSE en het ESF-Agentschap de meest courante vorm van rapportering, met name volgens de GRI-richtlijnen, verkennen in 2013. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de afstemming met andere rapporteringen die de verschillende entiteiten op heden al moeten opleveren. De resultaten van die verkenning zullen leiden tot een voorstel voor duurzaamheidsrapportering voor de Vlaamse overheid.

---

⁹ ViA-sleutelproject 1.1 ‘Naar een geïntegreerde benadering van ondernemers’

Sociale meerwaarden zichtbaar maken in aankopen en middelenbeheer

Ruim 10% van het BBP bestaat uit overheidsinkopen en aanbestedingen van diverse overheden. Tegen 2020 heeft de Vlaamse regering dan ook de ambitie om haar overheidsopdrachten 100% te verduurzamen. Sociale meerwaarden van producten zijn, in tegenstelling tot ecologische, nog onderbelicht. Onderzoek, ontwikkeling en sensibilisatie rond instrumenten en labels die sociale meerwaarden zichtbaar en meetbaar maken, moeten dan ook worden gestimuleerd. De uitdaging hierbij is te komen tot een evenwicht tussen de sociale, ecologische en economische meerwaarden binnen duurzame productie en consumptie.

Realisaties

Het actieplan duurzame overheidsopdrachten is, onder coördinatie van de minister-president, in uitvoering. Conform de afspraken in het eerste actieplan duurzame overheidsopdrachten 2009-2011 werden met alle relevante beleidsdomeinen de contouren voor een leidraad vastgelegd die de publieke inkopers moet ondersteunen bij de integratie van sociale criteria binnen overheidsopdrachten. Deze leidraad sociale criteria is sinds het najaar van 2012 digitaal beschikbaar.

Beleidsopties

In 2012 werd door de administratie een nieuw meerjarenactieplan duurzame overheidsopdrachten voor de periode 2012-2014 voorbereid. Dit plan zet verder in op de integratie van sociale criteria in overheidsopdrachten en het aanmoedigen van meer en beter duurzaam ondernemen en ketenbeheer bij dienstverleners en leveranciers van de overheid. In dit kader wordt in het najaar van 2013 een overheidsopdracht uitgeschreven rond sociale aspecten van duurzaam ketenbeheer. De opdracht zal lopen in 2014.

Budget

Voor al de projecten rond maatschappelijk verantwoord ondernemen worden de nodige kredieten voorzien op JB0/1JE-F-2-C/WT (453.000 euro) en JC0/1JE-F-2-C/WT (150.000 euro). Voor de acties die kaderen in het ESF-programma 2007-2013 worden de nodige ESF-middelen voorzien.

6.4. Noord-Zuid

De beleidsnota voorziet ruimte om nieuwe initiatieven te nemen omtrent Noord-Zuid. In 2008 werd één project opgestart en ondersteund dat het concept sociale economie in Zuid-Afrika wil helpen vormgeven.

Het project ‘social economy: community investment program on local economic development’ is gekoppeld aan het door VAIS ondersteunde voedselzekerheidsprogramma. Er wordt ingezet op het versterken van bestaande coöperaties en de ondersteuning van werkzoekenden met als doel hun (zelf)tewerkstelling te verduurzamen. Hierbij wordt gemikt op een sterke samenwerking met lokale en provinciale overheden in Kwazulu Natal, vormgegeven in een uitgebreid afsprakenkader.

Dit project werd in mei 2011 aan een tussentijdse evaluatie onderworpen. Op basis van deze evaluatie werd aan een vernieuwde projectdefiniëring gewerkt met de Zuid-Afrikaanse overheid en de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), die hierin een voorbeeld van toekomstig beleid rond sociale economie zien. Het lopende project werd herdefinieerd en

gekoppeld aan een tweede nieuw project dat is opgestart in januari 2012 rond “Openbare aanbestedingen en sociale economie” onder leiding van de IAO.

Werkloosheid is in Zuid-Afrika een prangend probleem en er is nood aan innovatieve oplossingen, waarbij sociale en economische doelstellingen worden gecombineerd. Naast coöperatieven was er tot voor kort in Zuid-Afrika minder focus op andere sociale economie-initiatieven. Er is een groeiende interesse naar andere modellen en bedrijfstypes van sociale economie, aangepast aan de Zuid-Afrikaanse realiteit.

Openbare aanbestedingen kunnen een mogelijkheid zijn om de ontwikkeling van de sociale economiesector te stimuleren en te ondersteunen. Vooral de koppeling tussen inschakeling van kansengroepen, versterken van economische activiteiten met sociaal oogmerk, en actieve koppeling aan maatschappelijke noden wordt als innovatie in de (Zuid-)Afrikaanse context gezien. Sociale economie kan een relevante bijdrage leveren aan de millenniumdoelstellingen vanuit haar eigen beleids- en terreinexpertise.

Uit de tussentijdse evaluatie van het project “Openbare aanbestedingen en sociale economie” blijkt dat het project zeer relevant is en dat mede door het inspelen op een niche die de sociale economie is in Zuid-Afrika, de laatste maanden veel meer aandacht is gekomen voor het sociale economie-verhaal in Zuid-Afrika, ondersteund door de Zuid-Afrikaanse overheid en het beleid. Een wetgevende studie die deel uitmaakt van het project heeft aangetoond dat er in de huidige Zuid-Afrikaanse wetgeving nog zeer veel hiaten bestaan om openbare aanbestedingen mogelijk te maken voor sociale economie-initiatieven, maar er is wel een drijfveer aanwezig bij de overheid en IAO om hier in de toekomst werk van te maken.

De hiertoe voorziene recurrente middelen, 126.000 EUR per jaar, zijn naar het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking overgeheveld.

7. ARMOEDE

Sociale economie biedt niet alleen de mogelijkheid van werk op maat van mensen in armoede, ook in de uitbouw van haar dienstverlening zoekt ze naar antwoorden op de noden van mensen in armoede. Enkele voorbeelden hiervan zijn kringwinkels, sociale restaurants, energiesnoeiers en buurtgerichte kinderopvang. Binnen de sociale economie zijn er twee concrete initiatieven.

Een eerste initiatief is het project Teams voor Advies en Ondersteuning (TAO) van vzw De Link, (zie 4.2.2). Hierin helpen vormingswerkers en ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting organisaties en particulieren met concrete plannen om mensen in armoede te helpen en te ondersteunen. Daarnaast werd het klaverblad ‘preventieve gezinsondersteuning’ uitgebouwd. Kwetsbare gezinnen en mensen in armoede krijgen binnen dit klaverblad verhoogde aandacht (zie 4.2.2).

Het spreekt voor zich dat er bij alle hervormingen en bijstellingen aandacht is voor de mensen in armoede als specifieke stakeholder. Hierbij zal een beroep gedaan worden op de aanwezige overlegplatformen en expertise op het terrein.

In het kader van de vooropgestelde nieuwe indiceringsmethodiek voor de doelgroepwerknemers naar onder meer ondersteunde tewerkstelling in het kader van maatwerk of de lokale diensteconomie worden ook omgevingsfactoren in rekening gebracht bij het bepalen van de nood aan ondersteuning. Dit moet bijdragen tot een meer laagdrempelige toegang tot de arbeidsmarkt voor mensen in armoede.

8. INSPECTIE

De kerntaak van Inspectie Werk en Sociale Economie is het uitvoeren van controles op basis van een jaarlijkse strategische boordtabel. Daarin worden traditioneel streefcijfers vooropgesteld voor het aantal uit te voeren controles binnen de verschillende materieclusters waarvoor de inspectiedienst bevoegd is.

Sinds 2013 wordt daarnaast ook uitdrukkelijk een aantal VTE inspecteurs uitgetrokken voor diepteonderzoeken, preventief optreden en klachtenbehandeling. Deze piloot krijgt zijn verdere verfijning in de doelstellingen voor 2014.

Sedert 2012 zet Inspectie ook sterk in op haar werking en organisatorische uitbouw. Daartoe werd een kwaliteitsmodel ontwikkeld, dat in 2013-2014 haar verdere uitrol zal kennen. Zo werden interviews opgestart en worden menukaarten uitgewerkt, met het oog op het garanderen van een uniform inspectieoptreden. In 2013 werd de VIONA-studie rond de impact- en effectmeting van inspectie afgerond, waarop verder zal gebouwd worden in de praktijk.

Een blijvend aandachtspunt is het uitbouwen van een netwerk en samenwerkingsverbanden met partners met dezelfde taken, doelstellingen en finaliteit binnen en buiten het beleidsdomein WSE. Zo neemt Inspectie Werk en Sociale Economie intensief deel aan de werking van SIOD (Sociale Inlichtingen en Opsporingsdienst), een samenwerking tussen federale en gewestelijke inspectiediensten. Binnen het Vlaams Gewest trekt Inspectie WSE dan weer een informeel netwerk van inspectiediensten over de bevoegdheidsgrenzen heen, met de bedoeling informatie uit te wisselen over gebruikte methodieken.

Inspectie Werk en Sociale Economie wil ook ten volle haar rol vervullen in de beleidscyclus. Daartoe schrijft zij tussentijds nota's uit over haar vaststellingen binnen specifieke controlerondes. Op jaarbasis brengt zij verslag uit over haar werkzaamheden onder de vorm van een jaarrapport. Deze nota's en rapporten worden doorgesproken met de collega-afdeling werkgelegenheidsbeleid, de kabinetten en andere belanghebbenden, met als doel bij te dragen tot beleidsvoorbereiding, -evaluatie en desgevallend –bijsturing.

Een belangrijke uitdaging voor 2013-2014 is meedenken en –werken aan de uitrol van het nieuwe maatwerkdecreet inzake de stroomlijning van maatregelen binnen de Sociale Economie, meer specifiek op het vlak van toezicht en handhaving.

Lijst met afkortingen

AC	Activiteitencoöperatie
BW	Beschutte Werkplaats
DAEB.....	Dienst van algemeen economisch belang
DmfA	Déclaration multifonctionelle/ multifunctionele Aangifte
BVR	Besluit Vlaamse Regering
DKC	Digitaal Kenniscentrum Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
EAD	Evenredige Arbeidsdeelname
EAK	Enquête naar Arbeidskrachten
EFQM.....	European Foundation for Quality Management
ESF.....	Europees Sociaal Fonds
EVC.....	Elders Verworven Competenties
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
GRI.....	Global Reporting Initiative
HIVA.....	Hoger Instituut Voor de Arbeid
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
ISO	International Organization for Standardization
LDE.....	Lokale Diensteneconomie
MINA	Actieplan Milieu en Natuur
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NEC.....	Normaal Economisch Circuit
NWWZ.....	Niet Werkende Werkzoekende
PmaH.....	Personen met een arbeidshandicap
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
SW.....	Sociale Werkplaats
VAIS	Vlaams Agentschap Internationale Samenwerking
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VESOC.....	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VIONA.....	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksprogramma Arbeidsmarktrapportering
VSAWSE	Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie
VTE.....	Voltijds Equivalent
WIP	Werk en InvesteringsPlan
WSE	Werk en Sociale Economie
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Bijlage 1: Aanbevelingen Rekenhof**Lijst met aanbevelingen van het Rekenhof voor mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie**

Rekenhofrapport en stuknr.	Aanbevelingen	Antwoord van de minister
Begeleide tewerkstelling van kansengroepen, Stuk 37-C (2009)–Nr. 1	1. Een verdeling van de bevoegdheden onder ministers moet zo georganiseerd worden dat de doelen binnen elk beleidsveld consistent toegepast kunnen worden. Dat geldt voor de taakverdeling tussen het departement, het subsidieagentschap en de VDAB, zowel op het vlak van de voorbereiding, uitvoering en opvolging van de begeleide tewerkstelling, als op het vlak van financieel beheer, databeheer en risicomanagement. 2. Volgens het huidige diversiteitsdecreet blijft kansengroepenbeleid waardevol. De initiatieven binnen het beleidsdomein Werk en Sociale economie moeten worden aangepast zodat zij meer tegemoetkomen aan het huidige diversiteitsdecreet. 3. De regelgeving moet worden geïnventariseerd en vereenvoudigd.	De geplande hervormingen in de sociale economie zoals aangekondigd in de beleidsnota sociale economie 2009-2014 komen tegemoet aan de aanbevelingen geformuleerd door het Rekenhof. Zoals eerder in een reactie op het rapport van het Rekenhof werd aangegeven, is het Rekenhof niet ingegaan op de verduidelijking van het verschil tussen de begrippen doelgroepwerknemer en kansengroep (cfr. begeleidende brief administratie van 15 september 2008). Hiermee geeft zij de indruk een beleidsvisie te poneren waarin zij stelt dat het beleid EAD en diversiteit integraal weerspiegeld moet worden in doelgroepafbakening van de begeleide tewerkstelling. Begeleide tewerkstelling van doelgroepen richt zich echter tot personen met een zodanig grote afstand tot de arbeidsmarkt dat een reguliere tewerkstelling geen of niet onmiddellijk een optie is. Kansengroepen uit het diversiteitsbeleid bezitten daarentegen niet per definitie persoonsgebonden kenmerken die de reguliere inschakeling moeilijk maken. Het gaat bij kansengroepen eerder over negatieve connotaties die binnen een samenleving heersen, dan wel hun competenties. Binnen het beleidsdomein WSE wordt de aanwezigheid van kansengroepen binnen het doelgroepbereik structureel opgevolgd, over het algemeen scoren de maatregelen hier goed (cfr. omgevingsanalyse). Zie antwoord aanbeveling 1.

	Er is nood aan een beleidsperspectief op middellange termijn om de huidige ad-hoc regelgeving af te stemmen op prioritaire beleidsdoelstellingen. De regelgeving moet worden opgesteld met zorg voor de rechtszekerheid.	
4. Werkgevers in een gelijke situatie moeten op gelijke wijze subsidies krijgen voor de tewerkstelling van moeilijk tewerkstelbare personen. Een vermindering en een vereenvoudiging van de subsidiemaatregelen kan de rechtsgelijkheid en transparantie verhogen. De hoogte en duur van subsidies moeten verband houden met de behoeftes aan begeleiding van de potentiële werknemer en de extra kosten voor de werkgever om deze werknemer tewerk te stellen. De resultaten van de subsidieregelingen moeten regelmatig en systematisch worden geëvalueerd om ze doelgericht bij te sturen.	4. Werkgevers in een gelijke situatie moeten op gelijke wijze subsidies krijgen voor de tewerkstelling van moeilijk tewerkstelbare personen. Een vermindering en een vereenvoudiging van de subsidiemaatregelen kan de rechtsgelijkheid en transparantie verhogen. De hoogte en duur van subsidies moeten verband houden met de behoeftes aan begeleiding van de potentiële werknemer en de extra kosten voor de werkgever om deze werknemer tewerk te stellen. De resultaten van de subsidieregelingen moeten regelmatig en systematisch worden geëvalueerd om ze doelgericht bij te sturen.	Zie antwoord aanbeveling 1.
5. Met het oog op een deugdelijke raming en onderbouwing van de in te zetten financiële middelen is nood aan een globale behoeftemeting en –analyse, alsook aan een geïntegreerd systeem binnen het agentschap om de inzet van het budget voor begeleide tewerkstelling op te volgen en een kosten-effectiviteitsanalyse mogelijk te maken.	5. Met het oog op een deugdelijke raming en onderbouwing van de in te zetten financiële middelen is nood aan een globale behoeftemeting en –analyse, alsook aan een geïntegreerd systeem binnen het agentschap om de inzet van het budget voor begeleide tewerkstelling op te volgen en een kosten-effectiviteitsanalyse mogelijk te maken.	Op verschillende momenten en verschillende niveaus wordt jaarlijks een behoeftenanalyse uitgevoerd. Naar aanleiding van de beleidsbrieven wordt in het luik omgevingsanalyse een doelgroepschatting gemaakt. Het is telkens duidelijk dat de potentiële doelgroep ruim de budgettaire mogelijkheden overschrijdt. Per maatregel en oproep in functie van groepen vormt de aanwezigheid van de doelgroep op provinciaal niveau ook steeds de basis voor de toekenning van het aantal voltijdse eenheden waar de betrokken provincie recht op heeft. In het decreet maatwerk bij collectieve inschakeling en het ontwerp van decreet houdende de lokalen diensteneconomie (zie SD 1 en 2) is zowel de monitoring van het bereik van de maatregel als de advisering omtrent groepen voorzien in het takenpakket van de op te richten adviescommissie sociale economie.
6. Opdat het Vlaams Parlement het beleid inzake begeleide tewerkstelling op zijn effecten kan beoordelen en het gericht kan bijsturen, moet de verantwoording van de nodige middelen in de toelichting bij de begroting beter worden afgestemd op de beleidsdoelstellingen. Ook dienen de basisallocaties waaraan middelen voor de begeleide tewerkstelling worden toegewezen, preciezer weer te geven waarvoor zij kunnen worden aangewend.	6. Opdat het Vlaams Parlement het beleid inzake begeleide tewerkstelling op zijn effecten kan beoordelen en het gericht kan bijsturen, moet de verantwoording van de nodige middelen in de toelichting bij de begroting beter worden afgestemd op de beleidsdoelstellingen. Ook dienen de basisallocaties waaraan middelen voor de begeleide tewerkstelling worden toegewezen, preciezer weer te geven waarvoor zij kunnen worden aangewend.	De begrotingsstructuur werd naar aanleiding van het nieuwe rekestreep bijgestuurd in lijn met de beleidsdoelstellingen.

Organisatie en beheer van de middelen van het Europees Sociaal Fonds in Vlaanderen, Stuk 37-N (2009-2010)–Nr. 1	1. De Vlaamse Regering en het ESF-agentschap moeten er blijvend op toezien dat de Europese middelen en de aanvullende Vlaamse cofinanciering naar additioneel, dat wil zeggen versterkend, verdiepend of vernieuwend beleid gaan. 2. De bevoegdheden van het Vlaams Monitoring Comité dienen volledig, overzichtelijk en controleerbaar te worden geregeld. Het VMC moet een onafhankelijk toezichtsorgaan zijn en het moet onmogelijk zijn voor de leden te worden betrokken bij de beoordeling en evaluatie van projecten waar ze optreden als promotor, partner of onderaannemer.	De diverse oproepen zijn allemaal te kaderen als additionele, vernieuwende of versterkende acties aangezien het hetzij om nieuw beleid gaat (prioriteiten 3, 4 en 5) hetzij om beleidsversterkende acties in de zin van groter bereik en of meer activiteiten (prioriteiten 1, 2). De middelen die naar de institutionele partners gaan zijn wel degelijk additioneel aangezien deze middelen ook als dusdanig in de begroting van de respectieve partners zijn ingeschreven. Waar het gaat om projectbeslissingen, zorgt het ESF-Agentschap ervoor dat een dossier waarbij een partner betrokken is niet door de betrokken partner kan worden geëvalueerd. In 2011 heeft het ESF-Agentschap een deontologische code opgesteld voor de leden van VMC en onderliggende commissies. De deontologische code werd goedgekeurd door de leden. Deze deontologische code vereist dat de betrokken vertegenwoordiger in het VMC of onderliggende commissie zich onthoudt van deelname aan de besluitvorming over dossiers waarbij hij als promotor of consultant betrokken is. In de vergaderingen van VMC en commissies wordt erop toegezien dat deze code wordt nageleefd. De procedures werden volledig overlopen en waar nodig opnieuw aangepast. Alle procedures zijn opgenomen in het kwaliteitshandboek dat jaarlijks wordt gereviseerd en geëvalueerd. De ontvankelijkheidscriteria werden vereenvoudigd. Een checklist voor ontvankelijkheid werd opgenomen in het kwaliteitshandboek. In verband met een projectbeslissing is beroep op inhoudelijke gronden niet mogelijk omdat er reeds drie onafhankelijke evaluaties zijn en de beslissingen bij consensus zijn genomen. Deze procedure maakt dat een verkeerde interpretatie van de voorstellen bijna uitgesloten is. Hier alsnog een bezwaar op mogelijk maken zou trouwens de procedure nog verder verlengen en zou kunnen leiden tot grote onzekerheid op het werkveld. In elke oproep worden de subsidievoorwaarden en beoordelingsprocedure uitdrukkelijk opgenomen. Door haar bekrachtiging van het verslag van het evaluatorencollege bevestigt de Thematische Commissie juist het feit dat de criteria en procedure correct zijn toegepast en gevolgd.
	3. Het ESF-agentschap moet de ontvankelijkheid en beoordeling van projectvoorstellen duidelijker uitwerken in het kwaliteitshandboek. De bezwaar- en beroepsprocedures dienen aangepast zodat er bezwaar kan worden ingediend op inhoudelijke gronden en zodat de beslissende instanties duidelijk zijn. Alle oproepen moeten duidelijk zijn over de subsidievoorwaarden en de beoordelingsprocedure.	

De applicatie is destijds in onderdelen ontwikkeld om tijdig klaar te kunnen zijn voor de diverse fasen van in de aanvraag tot en met de eindbetaling. Op vandaag zijn alle desbetreffende modules ontwikkeld. Uiteraard is ook elke applicatie vatbaar voor verbetering, hiertegenover staat weliswaar een zware kostprijs. Gezien de beperkte beschikbare middelen en het feit dat de promotoren de applicatie ondertussen vlot weten te gebruiken, kan voorlopig afgezien worden van een algemeen onderzoek en aanpassingen van het bestaande systeem. Bugs en opduikende problemen worden uiteraard wel aangepakt. Het verbeterproject van de e-applicatie werd als verbeterproject in het jaarlijks ondernemingsplan 2011 opgenomen. In 2011 werd gefocust op de ontwikkeling van duidelijke monitoringrapporten, bruikbare dashboards en takenlijsten.	4. De e-applicatie kan gebruiksvriendelijker worden georganiseerd en meer geschikt gemaakt als beheersinstrument voor het ESF-agentschap. Alle gegevens en beslissingen waarover moet worden gerapporteerd, moeten traceerbaar zijn en als dataveld beschikbaar in de e-applicatie. Als partners van het agentschap voor de door hen beheerde ESF-projecten deze e-applicatie gebruiken, kan dat controleerbaarheid en het beheer verbeteren.	
De Vlaamse cofinanciering zoals die vandaag is voorzien dekt inderdaad niet de volledige behoefte af. Zolang niet alle cofinanciering voorhanden is, zullen in eerste instantie de projecten van de institutionele partners in het kader van innovatie niet kunnen worden meegefinancierd. Hierdoor zijn projecten evenwel niet onmogelijk gemaakt, echter de promotor moet in dit geval zelf op zoek naar cofinanciering in het kader van de eigen begroting dan wel bij diverse publieke of private instanties.	5. Om de toegekende ESF-middelen volledig te kunnen benutten, dient de Vlaamse Regering voldoende middelen te voorzien in het VCF.	
Vandaag is de volledige cofinanciering op een basisallocatie gegroepeerd op volgende wijze: Beleidsdomein WSE een VL.MAC met BA JBO JD102 9999 en subsidiekrediet op BA JBO JD 109 3300. Afspraken hierover zijn gemaakt in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Regering.	6. Voor een beter zicht op de Vlaamse cofinanciering kunnen de cofinancieringsmiddelen voor de oproepen in het VCF worden gegroepeerd en aldus op één basisallocatie in de algemene uitgavenbegroting worden opgenomen.	
Hierover wordt door het VMC (TC) gewaakt bij goedkeuring van de oproepen. Het feit dat onder transnationaliteit een project met het ESF-Agentschap als promotor is goedgekeurd is gebeurd na onderzoek door 3 instanties buiten het ESF-Agentschap om. De aldus verkregen middelen dienen om, naast de actieve participatie van het ESF-Agentschap ook de stakeholders te kunnen betrekken bij de diverse transnationale thematische werkingen waar Vlaanderen actief in is. Deze werkwijze is volledig in overeenstemming met de modaliteiten zoals voorzien in het OP onder prioriteit 5.	7. Het ESF-agentschap moet erover waken dat geen uitgaven voor technische bijstand worden aangerekend op andere prioriteiten. De samenwerkingsovereenkomsten met de institutionele partners dienen de technische bijstand en de registratie duidelijker te omschrijven.	

8. Het ESF-agentschap moet zijn ESR-begroting toevoegen aan de algemene uitgavenbegroting.	Het indienen van een ESR-begroting maakt onderwerp uit van een studie van het ESF-Agentschap en de IVA Interne Accounting gelet op de complexiteit van de boekhoudwetgeving. Het ESF-Agentschap heeft hierover engagementen genomen in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Reg.
9. Er moet in voldoende controlemaatregelen worden voorzien om het risico van dubbele subsidiëring te beperken.	Naast het feit dat elke betalingsaanvraag op desk wordt gecontroleerd, wordt ook nog eens 15% van de middelen via controle ter plaatse gecontroleerd. In verband met mogelijke dubbele financiering met het federale ESF-OP worden afspraken gemaakt met de POD Maatschappelijke Integratie omtrent de uitwisseling van gegevens.
10. Er zijn betere afspraken nodig tussen de Gewesten en Gemeenschappen om het nationaal strategisch referentiekader en het operationeel programma tijdig te kunnen overzenden aan de Europese Commissie. Dat zou het risico van onderbenutting van ESF-middelen verminderen en de rechtszekerheid van de projecten bij de start van de programmaperiode bevorderen.	In principe kan het ESF-Agentschap als management- of certificeringautoriteit zelf rechtstreeks communiceren met de EC via het door de Europese Commissie ter beschikking gestelde e-systeem. Wanneer omtrent het nationaal strategisch referentiekader (nu het partnerschapscontract genaamd) moet worden gerapporteerd verloopt dit overeenkomstig de afspraken die tussen de gewesten/gemeenschappen en federale overheid zijn gemaakt op het niveau van de Permanente Vertegenwoordiging. Het nieuwe OP wordt voorbereid in werkgroepen voor elk fonds waarvoor trekkers zijn aangeduid. De trekkers zetelen samen in een ambtelijke werkgroep die de ontwerppartnerschapsovereenkomst voorbereidt op basis van de ontwerp OP's. De effectieve timing zal afhankelijk zijn van de vooruitgang in het voorbereidingsproces op EU-vlak.

Bijlage 2: Regelgevingsagenda

Stand van zaken en verdere planning										
	Titel van het initiatief	Betrokken regelgeving	Inhoud	Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering	1 ^{ste} princip. goedkeuring Vlaamse Regering met adviesvraag aan SAR('s)	2 ^{de} princip. goedkeuring Vlaamse Regering met adviesvraag aan RvS	Definitieve goedkeuring Vlaamse Regering	Indiening Vlaams Parlement en start parlement. behandeling	Inwerking-treding	Implement (uitvoeringsb esluiten: nieuw initiatief, omzendbrief,
initiatief 1	decreet maatwerk bij collectieve inschakeling en BVR	14/07/1998 - Decreet inzake sociale werkplaatsen - 23/12/2005 - Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006 - 08/12/2000 - Decreet houdende diverse bepalingen - 30/09/2011 BVR tot vaststelling van de investerings-subsidies voor BW.	De vereenvoudiging en afstemming van de tewerkstellings-maatregelen SE binnen een normaal economische context en de uitwerking van een kader begeleiding in functie van doorstroom. De bestaande regelgeving wordt vereenvoudigd en geïntegreerd in één nieuw regelgevend kader.	21 oktober 2011	21 december 2012	17 mei 2013	12 juli 2013	mei 2013	Juli 2014	2014
	initiatief 2	decreet tot wijziging van het decreet van 22 december 2012 houdende lokale diensteneconomie	decreet van 22 december 2006 houdende de lokale diensteneconomie	optimalisering van de regelgeving lokale diensteneconomie	29 maart 2013	12 juli 2013	najaar 2013	juli 2013	Juli 2014	2014

initiatief 3	decreet en BVR betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale econ. en de stimulering van het MVO	decreet van 8 december 1999 houdende diverse bepalingen	De afstemming en vereenvoudiging van de verschillende ondersteuningsinstrumenten voor organisaties in de sociale economie	voortjaar 2011	15 juli 2011	28 oktober 2011	17 februari 2012	november 2011	Februari 2012	2013 - 2014